



TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE



NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV V OBČINSKO GLASILO TROBLA

Zaradi lažjega urejanja prosimo vse avtorje člankov, da pošiljajo ustrezno pripravljena besedila. Ta lahko dopolnijo tudi s fotografijami, ki so povezane z vsebino prispevka. Fotografije morajo biti primerne kakovosti: visoke ločljivosti in velikosti vsaj 1 MB. Fotografije pošljite ločeno od besedila, vsako v svoji priponki. Pri končni grafični obdelavi prispevka si uredništvo dovoljuje izbor primernih fotografij po strokovni oceni ter popravke besedila v skladu z zahtevami lektorja.

Prispevke pošljite na elektronski naslov **trobla@velike-lasce.si** do objavljenega roka za oddajo prispevkov v tekoči številki občinskega glasila.

Objavljeni članki ne izražajo uradnega stališča Občine Velike Lašče. Uredništvo si pridržuje pravico, da poslano gradivo preoblikuje v skladu s celotno podobo Troble.

Letnik 28, številka 7, 14. december 2022. Izhaja sedemkrat letno; gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno.

Naklada: 1.615 izvodov.
Izdajatelj: Občina Velike Lašče.
Odgovorna urednica: Angelca Petrič.
Uredniški odbor: Dragica Heric, Jože Starič in Andrej Perhaj.
Lektoriranje: Jezični dohtarček, s. p. (razen že oblikovanih prispevkov).
Prelom: Špela Andolšek, s. p.
Foto na naslovnici: Boštjan Podlogar
Tisk: Luart, d. o. o.

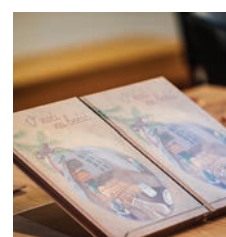
Naslov uredništva: Trobla,
Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.
Tel.: 01 781 03 70
E-pošta: trobla@velike-lasce.si.
Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide 1. februarja 2023; prispevke je treba oddati do 18. januarja 2023.

ISSN 2536-4022

KAZALO

Občinske strani	4
Lokalne volitve	4
Seje občinskega sveta	7
Začetek gradnje centra za zbiranje odpadkov	7
Odprtje nove podružnične šole in vrtca na Turjaku	8
110. rojstni dan Julijane Zakrajšek	10
Intervju: Tadeja Nemček	12
Festival božičnega kruha	16
Knjižnica – novosti na naših policah	18
Šola in vrtec	20
Novi šoli v pozdrav	20
Jaz jem zajtrk, včasih celo tradicionalnega	23
Islandski šolski sistem	24
Kultura	26
Slavnostna prireditev ob dnevu reformacije	26
Izid slikanice V noči na božič	28
Društva, dediščina	32
Ženske za vse čase	34
Kreativna kavarna o upravljanju gradu Turjak	37
Učenci z gospodinjami pekli kruh in piškote	38
Gozdovi za prihodnost	40
Univerza za tretje življenjsko obdobje	42
Upokojenski kotiček	44
Še eno Parnasovo leto – triindvajseto	46
Varno v svet pohodništva	48
Iz velikolaškega okraja	50
Adl o tem in onem	52
Razvedrilo	53
Oglasi	55
Zahvale	59



Menjave

Velike Lašče imajo novega župana in nov občinski svet. Običajna praksa pri predaji oblasti na državnem nivoju je, da se ob tem novi vladi nameni 100 dni »medijskega miru«, da se izvede predaja poslov in se nova garnitura podrobneje seznani s tematiko, o kateri se odloča. V Trobli vsaj do izida naslednje številke namenjamo ta čas tudi novemu županu in ekipi.

Pri urejanju te številke Troble sem bila zaradi zdravstvenega posega precej odsotna, zato je velik delež mojega dela prevzel kolega iz uredniškega odbora. Iskreno se mu zahvaljujem. To v dobrem smislu pomeni, da smo vsi sčasoma zamenljivi. Vsaj na delovnem mestu. V družini je zgodba povsem druga. Odsotnost samo enega od staršev lahko postane večgeneracijska travma. Mame ne zamenjaš kot del na avtu, ki se je obrabil. Po eni strani so torej menjave

na delovnem mestu, položaju, v politiki nekaj povsem normalnega, po drugi strani pa lahko v zasebnem življenju pomenijo nenadomestljivo izgubo.

Kaj bo drugače v Velikih Laščah? Župan z občinskim svetom je ob upoštevanju zakonodaje tisti, ki odloča, po kakšni poti bomo šli v prihodnost. Občinska uprava te odločitve izvršuje v praksi. Ne zamenjamo pa dejstva, da je velika večina postopkov in, če hočemo, tudi odločitev že vnaprej določena s strani države, zakonodaje in sistema nasploh. Povedati hočem, da ima lokalna oblast svoj vpliv, vendar ni vseomogoča. In tudi proračun ni raztegljiv kot balon.

Demokratsko načelo menjave oblasti je utemeljeno na volji volivcev. In pri tem se med političnimi akterji z namenom doseganja oblasti vzpostavljajo vedno nova zavezništva, ki se po potrebi spre-



menijo, postanejo nasprotniki in potem se karte premešajo: nova igra in karavana gre naprej.

Načrte za spremembo običajno delamo tudi ob novem letu. Pred nami je praznični čas. Želim vam, da ga preživite v družbi tistih, za katere ste nenadomestljivi.

Angelca Petrič

Angelca Petrič,
odgovorna urednica Troble





OBČINA
VELIKE LAŠČE
občinska volilna komisija

Poročilo o izidu glasovanja za člane občinskega sveta na lokalnih volitvah 20. novembra 2022

Občinska volilna komisija je na 8. seji dne 23. novembra 2022 na podlagi 86. člena Zakona o lokalnih volitvah soglasno ugotovila izid glasovanja za občinski svet na lokalnih volitvah 20. novembra 2022.

I.

Na volitvah dne 20. novembra 2022 je imelo pravico voliti 3.590 volivcev, ki so vpisani v volilni imenik.

Glasovalo je skupaj 2.142 volivcev ali 59,67 % vseh, ki so imeli pravico voliti.

II.

Za volitve občinskega sveta je bilo odanih 2.140 glasovnic. Ker so bile prazne oziroma so bile neveljavne zaradi drugih razlogov oziroma ni bilo mogoče ugotoviti volje volivca, je bilo 30 glasovnic neveljavnih. Veljavnih glasovnic je bilo 2.110.

III. POSAMEZNE LISTE KANDIDATOV SO DOBILE:

Zap. št.	Ime liste	Št. glasov	% glasov	Št. mandatov
1.	LISTA PRIMOŽA PETRIČA – ZA VSE	253	11,99	2
2.	LISTA 1550	128	6,07	1
3.	LISTA MATJAŽA HOČEVARJA – »Za naše Lašče«	402	19,05	3
4.	SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA	214	10,14	1
5.	SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA	360	17,06	2
6.	SOCIALNI DEMOKRATI	85	4,03	0
7.	GIBANJE SVOBODA	368	17,44	2
8.	Državlansko gibanje Resni.ca	20	0,95	0
9.	NOVA SLOVENIJA – KRŠČANSKI DEMOKRATI	181	8,58	1
10.	LISTA LUKE ILCA	99	4,69	0

Pri listah SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA IN NOVA SLOVENIJA-KRŠČANSKI DEMOKRATI so izpolnjeni zakonski pogoji za upoštevanje preferenčnih glasov.

IV.

V OBČINSKI SVET SO BILI IZVOLJENI:

1. na listi LISTA PRIMOŽA PETRIČA – ZA VSE

zap. št. kandidata

1. **Primož Petrič**, roj. 3. 2. 1971, stanujoč Mali Ločnik 5, 1311 Turjak, gradbeni tehnik, direktor in prokurist

2. **Martina Bavdek**, roj. 14. 4. 1964, stanujoča Ulaka 18, 1315 Velike Lašče, višja medicinska sestra, višja medicinska sestra v patronažni zdravstveni negi

2. na listi LISTA 1550

zap. št. kandidata

1. **Metoda Kolar**, roj. 18. 5. 1959, stanujoča Cereja 2, Velike Lašče, 1315 Velike Lašče, magistra, upokojenka

3. na listi LISTA MATJAŽA HOČEVARJA – »Za naše Lašče«

zap. št. kandidata

1. **Matjaž Hočevár**, roj. 3. 3. 1988, stanujoč Trubarjeva cesta 55, Velike Lašče, 1315 Velike Lašče, strojni tehnik, kontrolor motornih vozil na tehničnih pregledih

2. **Nika Petelin**, roj. 25. 10. 1989, stanujoča Gradež 17, 1311 Turjak, magistrica profesorica poučevanja matematike in računalništva, učiteljica matematike v osnovni šoli



3. Boštjan Škulj, roj. 21. 11. 1980, stanujoč
Karlovica 11, 1315 Velike Lašče, diplomirani
inženir strojništva, samostojni podjetnik

**4. na listi SLOVENSKA LJUDSKA
STRANKA**

zap. št. kandidata

2. dr. Tatjana Devjak, roj. 21. 3. 1955,
stanujoča Cereja 11, Velike Lašče, 1315
Velike Lašče, doktorica znanosti,
univerzitetna profesorica

**5. na listi SLOVENSKA
DEMOKRATSKA STRANKA**

zap. št. kandidata

1. Dejan Zakrajšek, roj. 24. 7. 1988, stanujoč
Mala Slevica 19 A, 1315 Velike Lašče,
inž. mehatronike, vodja oddelka

2. Tina Kadenšek, roj. 1. 1. 1989, stanujoča
Rašica 13, 1315 Velike Lašče, diplomantka
upravnih ved, strokovna sodelavka VII/2-II

6. na listi SOCIALNI DEMOKRATI

ni izvoljenih kandidatov

7. na listi GIBANJE SVOBODA

zap. št. kandidata

1. Tomaž Purkart, roj. 19. 12. 1975, stanujoč
Male Lašče 2 C, 1315 Velike Lašče, lesarski
tehniki, učitelj

2. dr. Lidija Kegljevič Zagorc, roj. 3. 9. 1970,
stanujoča Male Lašče 87, 1315 Velike Lašče,
dr. ekon., inženirka gradbeništva, vodja
projektov infrastrukture

8. na listi Državlansko gibanje Resni.ca

ni izvoljenih kandidatov

**9. na listi NOVA SLOVENIJA –
KRŠČANSKI DEMOKRATI**

zap. št. kandidata

3. Rudolf Rupar, roj. 21. 10. 1962, stanujoč
Poznikovo 11, 1315 Velike Lašče, elektrotehnik,
iskalec zaposlitve

10. na listi LISTA LUKE ILCA

ni izvoljenih kandidatov

Številka: 041-0058/2022-1

Velike Lašče, dne 23. novembra 2022

Predsednica Občinske volilne komisije
mag. Barbara Petrič

Poročilo o izidu glasovanja za župana v prvem krogu na lokalnih volitvah 20. novembra 2022

Občinska volilna komisija je na 8. seji dne 23. novembra 2022 soglasno ugotovila izid glasovanja za župana na lokalnih volitvah 20. novembra 2022.

I.

Na volitvah dne 20. novembra 2022 je imelo pravico voliti 3590 volivcev, ki so vpisani v volilni imenik.

Glasovalo je skupaj 2.142 volivcev ali 59,67 % vseh, ki so imeli pravico voliti.

II.

Za volitve župana je bilo oddanih 2.141 glasovnic. Ker so bile prazne oziroma neveljavne zaradi drugih razlogov oziroma ni bilo mogoče ugotoviti volje volivca, je bilo 21 glasovnic neveljavnih. Veljavnih glasovnic je bilo 2.120.

III. POSAMEZNI KANDIDATI SO PREJELI NASLEDNJE ŠTEVILO GLASOV:

Zap. št.	Kandidat	Št. glasov	% glasov
1.	Dejan Zakrajšek	354	16,70
2.	Luka Ilc	114	5,38
3.	Matjaž Gruden	502	23,68
4.	dr. Tadej Malovrh	634	29,91
5.	Matjaž Hočever	516	24,34

Občinska volilna komisija je skladno z določbami prvega odstavka 107. člena Zakona o lokalnih volitvah ugotovila, da nihče od kandidatov ni dobil večine veljavnih glasov.

Največ glasov v prvem krogu glasovanja sta prejela kandidata:

1. dr. Tadej Malovrh

Predlagatelj: Lidija Vilar in skupina volivcev

2. Matjaž Hočever

Predlagatelj: Nina Hočever in skupina volivcev

Drugi krog glasovanja se opravi med kandidatoma, ki sta dobila največ glasov.

Številka: 041-0057/2022-1

Velike Lašče, dne 23. novembra 2022

Predsednica Občinske volilne komisije
mag. Barbara Petrič

Poročilo o izidu glasovanja za župana v drugem krogu na lokalnih volitvah 4. decembra 2022

Občinska volilna komisija je na seji 4. decembra 2022 soglasno ugotovila izid glasovanja za župana v drugem krogu na lokalnih volitvah 4. decembra 2022.

I.

Na volitvah za župana v drugem krogu dne 4. decembra 2022 je imelo pravico voliti 3589 volivcev, ki so vpisani v volilni imenik.

Glasovalo je skupaj 1898 volivcev ali 52,88 % vseh, ki so imeli pravico voliti.

II.

Za volitve župana je bilo oddanih 1898 glasovnic. Ker so bile prazne oziroma so bile neveljavne zaradi drugih razlogov oziroma ker ni bilo mogoče ugotoviti volje volivca, je bilo 19 glasovnic neveljavnih. Veljavnih glasovnic je bilo 1879.

III. V DRUGEM KROGU STA KANDIDATA PREJELA NASLEDNJE ŠTEVILO GLASOV:

Zap. št.	Kandidat	Št. glasov	% glasov
1.	dr. Tadej Malovrh	871	46,35
2.	Matjaž Hočevar	1008	53,65

Občinska volilna komisija je skladno z določbami prvega odstavka 107. člena Zakona o lokalnih volitvah ugotovila, da je za župana izvoljen naslednji kandidat:

Matjaž Hočevar, roj. 3. 3. 1988, stanujoč Trubarjeva cesta 55, Velike Lašče, 1315 Velike Lašče,
Predlagatelj: Nina Hočevar in skupina volivcev

Številka: 041-0057/2022-2
Velike Lašče, dne 4. decembra 2022

Predsednica Občinske volilne komisije
mag. Barbara Petrič

TROBLA

Oglase sprejemamo na
trobla@velike-lasce.si ali po
tel. **01 7810 370**. Objava malih oglasov
(do 60 besed s presledki) je **brezplačna**.
Cenik je dostopen na spletni strani Troble.

Spoštovane občanke in občani,

na letošnjih lokalnih volitvah ste vodenje občine za nadaljnja štiri leta zaupali meni, za kar se vam iskreno zahvaljujem. Ko sem pred dobrimi štirimi leti vstopil v lokalno politiko, nisem imel podrobne predstave o delovanju občinske uprave, zavedal pa sem se, da želim svojo energijo usmeriti v lokalno skupnost in biti del spremembe na bolje.

Ker imam po štirih letih svetniškega in treh let podžupanskega dela že kar nekaj izkušenj, se zavedam, da me čaka težko in odgovorno delo. Vendar se izziva veselim – prepričan sem namreč, da lahko v delo župana vnesem tudi tisto, kar smo zadnja leta tako zelo pogrešali: osebni odnos, poslušaj za kritiko in nove ideje ter ne nazadnje ljubezen do občine. Predvsem pa vztrajnost – ne bom se ustavil pri prvem »to se ne da«. To vam lahko obljubim. Svoje funkcijo bom opravljal poklicno, saj želim vso energijo usmeriti v razvoj naše občine. Deloval bom kot most med občani in občinsko upravo. Menim namreč, da je to osrednja naloga župana.

***Želim vam vesele praznike ter obilo
zdravja in uspehov v prihajajočem letu.***

Vaš novi župan,
Matjaž Hočevar



Seje Občinskega sveta Občine Velike Lašče

Nina Tekavec, občinska uprava

Z 28. redne seje

Občinski svet Občine Velike Lašče se je 3. novembra 2022 zbral na 28. redni seji v sejni sobi Občine. Na dnevnem redu je bilo 7 točk. Po sprejetju zapisnika 27. redne seje so predsedniki odborov za družbene dejavnosti, finance, gospodarstvo, kmetijstvo in turizem ter komunalo, varstvo okolja in urejanje prostora predstavili kratka poročila o njihovih sejah.

V nadaljevanju je Občinski svet potrdil Dokument identifikacije investicijskega projekta oz. DIIP za projekt Vodovodno omrežje Mala Slevica, Dvorska vas, Podkraj in Prilesje, s katerim se namerava Občina prijaviti na javni razpis Ministrstva za okolje in prostor za operacijo: »Investicije v vodovodne sisteme, ki oskrbujejo manj kot 10.000 prebivalcev, ter soglasno sprejel Odlok o proračunu Občine Velike Lašče za leto 2023.

Na koncu seje se je župan občinskim svetnikom zahvalil za sodelovanje v celotnem mandatu in jim zaželel vse lepo še naprej.

S 13. dopisne seje

Občinski svet je dne 23. novembra 2022 na dopisni seji sprejel sklep o potrditvi novelacije 2. Investicijskega programa za projekt Vrtec in podružnična šola Turjak, v katerem je opredeljena končna vrednost investicije POŠ in vrtca Turjak glede na upoštevane nove vrednosti investicije, financirane z lastnimi sredstvi in sredstvi MIZŠ ter Eko sklada. Nova vrednost investicije znaša 4.052.444,28 EUR z DDV.

Zapisniki sej občinskega sveta in posnetki sej so objavljeni na občinski spletni strani:

<https://www.velike-lasce.si/obcinske-strani/obcinski-svet/>

Vabila z gradivom so objavljena na spletni strani v katalogu informacij javnega značaja:

<http://www.lex-localis.info>

Uradni list
Republike Slovenije

V Uradnem listu RS, št. 142/2022 je bil objavljen:

- Odlok o proračunu Občine Velike Lašče za leto 2023

Začeli smo z gradnjo stalnega zbirnega centra za ločeno zbiranje odpadkov

Marija Ivanc Čampa, občinska uprava

Znotraj Poslovne cone Turjak smo na podlagi pravno-močnega gradbenega dovoljenja pričeli z gradnjo stalnega zbirnega centra za ločeno zbiranje odpadkov. Zbirni center bomo gradili v več samostojnih fazah. V prvi fazi gradnje bomo najprej uredili utrjene površine in po obodu zgradili armiranobetonski oporni zid ter območje zaprli s panelno ograjo oz. z ograjo tipa »Gabioni«. Poleg tega bomo izvedli še priključek na elektroenergetsko in vodovodno omrežje.

Da bo stalni zbirni center dobil dokončno podobo, ga bo potrebno v nadaljevanju urediti še z nadstrešnicami, centrom ponovne uporabe, požarnim bazenom ter parkirišči.

Do predstavitve začasnega zbirnega centra na stalno lokacijo bo začasni zbirni center še vedno obratoval po svojem ustaljenem urniku, t. j. ob petkih med 17. in 18. uro ter ob sobotah med 8. in 12. uro.



Odprtje nove podružnične šole in vrtca na Turjaku

Nika Perovšek, občinska uprava
foto: Boštjan Podlogar

V petek, 28. oktobra 2022, smo slovesno odprli vrata nove podružnične šole in vrtca na Turjaku. Dolgo pričakovanega dogodka se je v poznih popoldanskih urah udeležilo veliko število obiskovalcev.



Zbrane je najprej nagovoril velikolanski župan dr. Tadej Malovrh in se zahvalil vsem sodelujočim pri projektu oziroma gradnji nove šole. Sledil je nagovor predstavnika Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport g. Iztoka Žigona, v. d. generalnega direktorja Direktorata za investicije na MIZŠ. Obiskovalce je ob tem pozdravil tudi ravnatelj g. Primož Garafol. V pestrem kulturnem programu so nastopili učenci podružnične šole iz Turjaka in otroci vrtčevskih skupin, ki bodo delovale v novih prostorih. Prireditelj je povezovala ga. Katarina Polzelnik Sever. Mladi plesalci plesne šole Plesno mesto so zaplesali Rock'n'Roll in dogodek pospremili v zabavni del, ko je nastopila akrobatska skupina Dunking Devils.

Slovesnost se je zaključila s prerezom traku, pogostitvijo in ogledom novih prostorov.





Dogodek so omogočili:
Dema Plus d. o. o.,
Akustika Pirman d. o. o.,
Mapri d. o. o.,
Varovanje Ogrinc,
Plesno mesto,
Elan in
Občina Velike Lašče.



Julijana Zakrajšek *praznovala* 110. rojstni dan

foto: Mili fotografija

Konec oktobra 2022 je gospa Julijana Zakrajšek praznovala 110. rojstni dan. Ob tako visokem jubileju so ji sovaščani pred hišo postavili rojstnodnevni mlaj. S širšim sorodstvom se je naslednji dan praznovanje nadaljevalo s prazničnim kosilom in druženjem v gostilni. Tja ji je prišel voščit tudi velikolaški župan dr. Tadej Malovrh, ki ga je gospa Julka že lansko leto povabila, naj jo letos ob okroglem jubileju ponovno obišče.

Vesela, da je dočakala tako visoko starost in da je še vedno dovolj pri močeh, je z novinarjem Radia Slovenija Markom Škrljem delila svoje spomine na mladost, na leta službovanja in delo v času po upokojitvi. Pogovoru z njo lahko v oddaji Lokalni junak še vedno prisluhnemo v arhivu prvega programa Radia Slovenija.



*Gospe Julijani
voščimo vse
najboljše, da bi bila
še naprej zdrava
in dobre volje.*



PROSTOFER

S srcem na poti – brezplačni prevozi za starostnike

Kaj je PROSTOFER?

PROSTOFER je trajnostni vseslovenski prostovoljski projekt za mobilnost starejših, ki povezuje starejše osebe, ki potrebujejo prevoz in ne zmorejo uporabljati javnih in plačljivih prevozov, s starejšimi aktivnimi vozniki, ki pa po drugi strani radi priskočijo na pomoč.

Kdo je lahko PROSTOFER?

Prostovoljni šofer je lahko vsak, ki ima veljavno vozniško dovoljenje in je v svojem prostem času pripravljen pomagati tistim, ki prevoze potrebujejo.

Kako postati PROSTOFER?

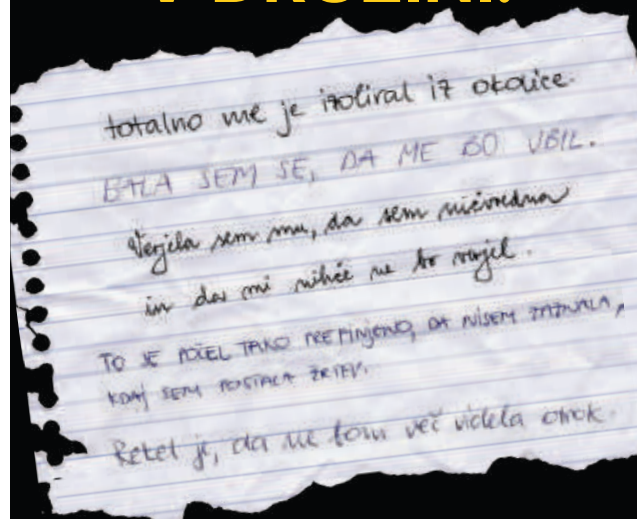
Vozniki, ki želijo postati prostoferji, to sporočijo na OBČINO VELIKE LAŠČE na telefon 01 781 03 70 ali po elektronski pošti obcina@velike-lasce.si



Začasni zbirni center za ločeno zbiranje odpadkov obratuje po svojem ustaljenem urniku, ob petkih med 17. in 18. uro ter ob sobotah med 8. in 12. uro.



NE SPREGLEJ! PRIJAVI NASILJE V DRUŽINI!



**Mednarodni dnevi boja
proti nasilju nad ženskami
in nasilju v družini**

☎ **113**

☎ **080 1200**

👉 **policija.si**



intervju: Profesorica angleščine in francoščine
ter umetnica Tadeja Nemček iz Dvorske vasi

Umetniški izdelki iz taljenega stekla

Dragica Heric | foto: osebni arhiv

Steklo je fascinanten medij, ki očara s svojo eterično prosojnostjo, zaradi katere barve resnično zaživijo na svetlobi. Ta edinstvena lastnost stekla je očarala tudi Tadejo Nemček, po izobrazbi profesorico angleškega in francoskega jezika, ki se je odločila, da se popolnoma posveti raziskovanju možnosti, ki jih ponuja steklo kot material. V svojem studiu v Dvorski vasi pod blagovno znamko TN Glass Art ustvarja unikatne dekorativne in umetniške izdelke, pogosto navdihnjene s tematiko narave.



V Dvorsko vas ste prišli iz Ljubljane?

Ja, res je, čeprav so tukaj moje korenine po očetovi strani. Moj dedek je odrasčal na domačiji na drugem koncu Dvorske vasi, babica pa v Velikih Laščah. Dom sta si ustvarila na Viču v Ljubljani, kjer sem odrasčala tudi jaz. Leta 2000 sem se poročila, zaposlila in preselila v Dvorsko vas.

Najbrž ste že v otroštvu veliko ustvarjali?

Ne morem reči, da sem kot majhna deklica kaj posebnega ustvarjala. Vem le, da sem se z različnimi stvarmi lahko tako zamotila, da sem pozabila na čas. Kmalu sem odkrila svoj talent za učenje tujih jezikov, pravzaprav smo v družini vsi nadarjeni za jezike, še zlasti moj dedek Jože Zakrajšek je bil pravi poliglota. Obvladal je staro grščino, latinščino, gotico, govoril je nemško, francosko, italijansko, malo tudi angleško. Ko že govorim o mojem dedku, ne morem, da

Izdelki so plod
raziskovanja, srečnih
naključij in znatne
merice čarovnije, zato
je vsak izdelek unikat.

ne bi omenila tudi tega, da je bil samouk na orglah in je bil drugi orglar v Trnovem, dolga leta tudi igralec Šentjakobskega gledališča v Ljubljani. No, jaz sem se odločila za študij le dveh jezikov, francoščine in angleščine, ki sem ga hitro dokončala.

In takoj dobila tudi prvo službo?

Res je, moja prva služba je bila v podjetju E. Leclerc, kjer sem bila kot tolmačka prisotna na številnih poslovnih sestankih in pogajanjih s poslovnimi partnerji podjetja. Ugotovila sem, da je poslovni svet

zelo neposreden, celo surov in ravno ko sem razmišljala o tem, ali je ta služba prava zame, se je pojavil razpis za delovno mesto učitelja angleščine na Waldorfski šoli Ljubljana, ki je tisto leto poleg osnovne šole začela izvajati tudi program waldorfske gimnazije. Navdušena sem bila nad pedagoškimi načeli in metodologijo waldorfske pedagogike. Triletno izobraževanje mi je dalo osnove pedagogike, ki sem jo kar nekaj let preizkušala in izpopolnjevala pri svojem delu učitelja na šoli. Waldorfska pedagogika je vzgoja za glavo, srce in roke; pred seboj ima celega človeka z njegovim mišljenjem, čutenjem in voljo. Z užitkom sem poučevala in bila svojemu delu predana, mogoče celo preveč in po nekaj letih sem si želela vzeti malo odmora. A ker smo nekateri ali nekatere narejeni tako, da ne znamo počivati, mi je na pot prišlo steklo.



**Zdaj vem, kje so
moje omejitve
in kakšne so
želje za vnaprej.
Preživljam najbolj
zadovoljno
obdobje svojega
življenja.**

Kje ste se prvič srečali z izdelki iz stekla?

Na kratkem oddihu v Amsterdamu na Nizozemskem sem na različnih mestih opazila čudovite steklopihaške izdelke. Zame nekaj nepojmljivo lepega. Lokalni vodič nas je peljal tudi v varstveno-delovni center, kjer so varovanci izdelovali okraske v tehniki fuzije stekla. Takrat se je prosojno barvno steklo dokončno usedlo v mojo dušo. Zadevo sem resnično takoj zgrabila.

Najprej je bila potrebna izobrazba.

Kam ste šli po znanje?

Po zbiranju vseh informacij o steklu, fuziji, obdelovanju stekla sem se takoj odločila, da pihalec stekla ne bom, ker je usposabljanje za ta poklic daljše in zahtevnejše, pač pa želim izdelovati dekorativno steklo po principu fuzije. Kupila sem si peč, osnovno orodje – nožek, klešče, nekaj stekla in začela vaditi. Jasno mi je bilo, da bom sama napredovala prepočasi, zato sem prav kmalu odšla na dvotedenski intenzivni tečaj fuzije stekla v Anglijo, kjer je tovrstna dejavnost zelo razvita in priljubljena. Obstaja veliko klubov, kjer se ustvarjalci redno srečujejo, izobraževalnih centrov, ki organizirajo tečaje posebnih tehnik, in delavnice, kjer se lahko učiš od priznanih umetnikov z vsega sveta.

Kaj je fuzija stekla?

Beseda fuzija pomeni spojitve, združitve, zlitje. Fuzija ali taljenje stekla je postopek, pri katerem se s toplotno obdelavo pri visoki temperaturi okoli 800 stopinj Celzija tali eno ali več plasti stekla v novo celoto. Z izbiro ustrezne temperature v razponu od približno 600 do 900 stopinj Celzija v peči krivim, raztegujem ali talim enega ali več slojev stekla. Uporabljam steklo, prirejeno posebej za pot-

rebe fuzije, ki ga kupim v ploščah, drobljencu, prahu ali palicah. Fuzijo stekla bi lahko poimenovala kar čaranje s steklom, saj postopek omogoča nešteto možnosti oblikovanja. Izdelki so unikati, saj je s fuzijo stekla težko narediti dva povsem enaka izdelka. Fuzija ima določene omejitve; nekaterih oblik preprosto ni mogoče izdelati, kot to lahko naredi steklopihač. Prav tako je za fuzijo potrebna potrpežljivost, saj kakšen bolj kompleksen izdelek nastaja postopno, po korakih in je v peči večkrat, celo petkrat, šestkrat. Ker imam samo eno peč, mi kakšen zapleten izdelek okupira peč za cel teden.

Steklo dobi svoj čar v barvah, kajne?

Ko sem odkrila očarljivo prosojnost barvne steklene plošče, sem vedela, da sem našla svoj ustvarjalni medij. Ko se v peči stalijo kosi stekla, nastane prava čarovnija in rezultat nikoli ni popolnoma predvidljiv, nikoli povsem enak in je obljuba neskončnih možnosti za umetnika. Steklo zaživi, ko doseže takšno temperaturo, da postane tekoče. Steklo v trdni obliki pa je dejansko zamrznjena tekočina. Kako vznemirljivo spoznanje! Očara me lepota različnih barv, ki oživijo, ko se z njimi poigrava svetloba. Steklo je zahteven, fascinanten medij; zahteva tehnično znanje in hkrati ponuja neomejene možnosti za eksperimentiranje. Je razburljivo in nagradujoče delo!

Eksperimentiranje pomeni kombiniranje različnih barv in različne oblike stekel in tudi drugih elementov?

Uporabljam le kakovostno obarvano steklo v ploščah različnih velikostih, zdrobljeno steklo, tudi stekleni prah in steklo v palicah. Pogosto dodam še kakšen drug

kemični material in kovine, kot je srebro, baker, kositer, medenino, celo zlato. Barve v surovem steklu so drugačne od tistih, ki nastanejo po taljenju stekla v peči. Rezultat je odvisen od kombinacije barv, višine temperature v peči in časa taljenja. Zdaj že vem, kako se kakšno steklo obnaša v peči, kakšna barva se razvije, kakšne so možnosti reakcij med elementi, čeprav me izdelek vedno lahko preseneti. Če na primer združim modro steklo, ki vsebuje baker, z rumenim steklom, ki vsebuje žveplo, bo prišlo do reakcije in steklo se bo obarvalo rjavo. Takšnih tveganih kombinacij je veliko, določene reakcije so včasih zaželeni, včasih ne. Sama zelo uživam pri raziskovanju kemijskih reakcij, ki jih s pridom uporabljam v svojih izdelkih. Pri delu s steklom si moraš dovoliti eksperimentiranje in igranje, pa čeprav kakšen izdelek občasno pristane v odpadku. Takšno raziskovanje me poživlja, navdihuje in sprošča. Tudi pri ustvarjanju krivih oblik, raztezanju stekla, kjer je vse odvisno od prave postavitve izdelka v peči, temperature in gravitacije, sem doživela že marsikateri bidek poraz, a tudi nemalo presenetljivih uspehov.

Zanimivo je tudi to, da ima steklo pri taljenju svojo površinsko napetost, ki teži k temu, da se taljeno steklo oblikuje v enoto debeline 6 mm. Zato moram paziti, da je skupna debelina kosov stekla, ki jih zložim v peč, prav takšna, torej 6 mm. V nasprotnem primeru bo izdelek deformiran. Steklo večinoma kupujem v ploščah debeline 2 ali 3 mm.

Ali gre izdelek večkrat v peč?

Vsak izdelek gre vsaj dvakrat v peč, nekateri tudi petkrat, šestkrat. Včasih je to na račun zahtevnega postopka v več korakih, včasih pa zaradi popraviljanja, naknadnega rezanja ali brušenja. Zanimive, kompleksne tehnike so tisto, kar me navdušuje in mi daje motivacijo za delo s steklom. Če bi morala izdelovati samo določene priljubljene izdelke, bi me veselje hitro minilo.

Kaj sledi, ko pride izdelek iz peči?

Mogoče je treba kaj odžagati, pobrusiti, kar pa je lahko zamudno in nič kaj blagodejno za moje prste.

Ali so v izdelku zaželeni mehurčki?

Načeloma ne, saj velja, da je zračni mehurček napaka v steklu. Včasih pa izdelku dajo čar prav drobni šampanjski mehurčki (»champagne bubbles«). Mehurčki v steklu nastanejo, če se med posamezne plasti ujame zrak. To lahko delno preprečimo z raznimi triki.

Vse se je začelo z izdelovanjem steklenih ptičkov?

Ptički so bili moj prvi prodajni izdelek; lepo so bili sprejeti. Še vedno jih rada izdelujem in jih imam ves čas v ponudbi v različnih velikostih in barvah. Poleteli so že na vse konce sveta. S ptički se je vse začelo; idej za nove izdelke ves ta čas ni zmanjkalo. Rada si postavljam izzive, ves čas razmišljam, kaj jaz in moja peč skupaj zmoreva. Pogosto iščem navdih v naravi; mika me, da bi poustvarila teksturo lubja, mahu, ledu; želim poustvariti nebo v sončnem zahodu. To so izzivi, ki jim še nisem kos. Gre pa takole. Ko si zamislim nek izdelek, sestavim osnovo in jo dam v peč. Vedno sestavim program, prilagojen prav temu izdelku. Ko prižgem peč, ne morem storiti ničesar več. Zaupati moram, da sem se prav odločila. Peč lahko odprem šele, ko je program zaključen, steklo pa ohlajeno na temperaturo, nižjo od 60 stopinj Celzija. Prvo taljenje je začetek. Osnovo vedno dograjujem; na srečo se napake načeloma lahko popravijo. Specifika taljenja v takšni peči je, da vedno narediš le en korak. Zato je takšno delo zamudno in drago.



Kako je nastala res lepa unikatna skleda, ki jo vizualno sestavljajo kamenčki, ki niso pravi kamenčki?

Ta skleda je eden od bolj uspešnih poskusov poustvarjanja narave. Stekleni kamenčki spominjajo na rečne prodnike. Postopek izdelave takšnih kamenčkov je fascinanten; naučila sem se ga od priznanega kanadskega umetnika Boba Leatherbarrowa. Osnova je stekleni prah in voda. Takšnega izdelka ni mogoče narediti brez strojev, konkretno brusilnika in peskalnika. S peskalnikom očistim steklo ostankov pomožnih materialov, ki jih uporabljam pri delu.

Pravo mojstrstvo je oblikovanje tridimenzionalnih izdelkov, kot so tile angelčki?

Tale angelček, ki še zdaleč ni popoln, je sad dobre zamisli in mnogih neuspešnih poskusov; zato sem vesela in hvaležna,

da je uspel. Steklo za krilce sem ukrivila čez majhen kozarček iz nerjavečega jekla. Na sredi krilca sem izvrtala luknjico in skozi jo napeljala vrvico. Vrvica povezuje zgornji del angelčka z obrazom in krilci ter spodnji del, ki se skriva pod krilcem. Pod krilcem je majcen žakeljček, v katerem se skriva led lučka na baterije. Za svetniški sij sem predhodno izdelala perlico z luknjico, za obrazek tako imenovani "cabochon" ali polkroglico. Kot vidite, je izdelava kar zamudna, kar je skoraj pravilo pri steklenih izdelkih.

V tem času se v moji peči talijo tudi snežinke, venčki in obeski za smrečico. Vsi ti ljubki božični okraski zahtevajo veliko pazljivosti in potrpežljivosti pri izdelavi. Zato tudi nikoli ne bodo predmet množične proizvodnje. Ko kupiš tak unikatni izdelek, podpreš umetnika v njegovem prizadevanju po ustvarjanju nečesa lepega in osebnega. Z nakupom izdelka daš umetniku možnost, da živi svoje poslanstvo in dela to, v kar verjame.

Kako je nastal krožnik, ki kaže naravo v steklu?

Kot sem že povedala, pogosto iščem inspiracijo v naravi. Ko greste na sprehod v gozd, morda radi nabirate gozdne sadeže. No, jaz pa včasih nabiram skromne gozdne rastlinice. Pa ne zaradi njihovih učinkovin. Naberem jih za to, da jih ujamem v steklo. Na rastlinice po posebnem postopku nanese steklen prah. V peči se organski del upepeli, ostane pa sled steklenega prahu. In tako nastanejo krožniki z rastlinami iz bližnjega gozda.



Kaj pa morski krožnik?

Steklo je kot nalašč in zelo privlačno za upodabljanje dinamične vodne površine. Ta morski krožnik je pravzaprav študija, v kateri sem združila kar precej različnih tehnik. Od taljenja kosov stekla čez jekleno mrežo, redčenja barv in niansiranja, vstavljanja bakrenih elementov, oblikovanja reliefa, peskanja in vse do končnega



Umetnost taljenja stekla dopušča veliko eksperimentiranja, a obenem zahteva mnogo potrpežljivosti in tehničnega znanja.

krivljenja. V peči je bil kar šestkrat! Doslej sem izdelala že kar nekaj morskih krožnikov, a še vsak je bil drugačen.

Prava mojstrovina je tudi čudovita okrasna vazica.

Redko jo delam – bolj zato, da dokazem sama sebi, da jo znam narediti. Zelo je zahtevna, a na koncu nastane čudovit, nežen izdelek z zelo tankim obodom. V tej vazici lahko vidimo več reakcij; v peči se je dogajala prava drama, ki je poskrbela, da je izdelek lep in zanimiv.

Ne sme pa med izdelki manjkati nakit?

Veržic, uhančkov, zapestnic, prstanov naredim kar precej in se tudi najbolje prodajajo. Rada delam nakit, vendar pa to ni moja prvenstvena dejavnost. Za fuzijo stekla sem se odločila zato, da bi ustvarjala raznolike, vedno nove izdelke širokega spektra.

Nekaj izdelkov je tudi predelanih steklenic ali drugih steklenih izdelkov?

Včasih stranka sama prinese kakšno steklenico ali drug steklen izdelek, ki ga jaz predelam, dodelam. Na željo stranke sem lepe steklenice predelala v prikupne vaze. Nekaterim sem odrezala zgornji del, robove pobrusila in peskala motiv. Enkrat v prihodnosti si bom mogoče privoščila vrtečo brusilno ploščo, s katero bo delo lažje in hitreje. Ogledano imam tudi vbdno žago,



s katero bi lahko izrezovala različne oblike. Trenutno imam žago za rezanje ploščic in majhno diamantno rezilo za univerzalni ročni vrtalnik. Motive na vazicah izdelam s pomočjo šablon in peskalnika. Tudi tu je potrebno kar nekaj spretnosti. Mi je pa všeč zato, ker zavrženim ali odsluženim stvarjem vdahnem novo življenje.

Radi sprejmete naročilo za izdelke?

Ko sprejemam posebno naročilo, sem vedno veselo vznemirjena. Vznemirjenost je toliko večja, če je na poti do končnega izdelka veliko korakov in gre lahko marsikaj narobe.

Ko je na primer prišlo naročilo Občine Velike Lašče za darilo mladoporočencem, je bila vznemirjenost že kar nevarno blizu napetosti. Izdelki so prestali vse izzive izdelave in hvaležna sem, da sem lahko del te zgodbe. Gre za steklene kipce, ki so pomanjšane različice originalne skulpture na Trubarjevini z naslovom Sreča, ki jo je izdelala umetnica Dragica Kern.

Veliko kupcev izrazi mogoče željo po določeni obliki, a pri fuziji, kjer si pri oblikovanju lahko pomagam le z nastavitvijo temperature v peči in gravitacijo, mnogih oblik ni mogoče izdelati. Pravi naslov za mojstrsko oblikovanje stekla so steklopihači.



Se vam zgodijo tudi napake?

Seveda. Napake so lahko pri kombinaciji barv oziroma kemijskih elementov; lahko pride do neželenih reakcij. Napaka je, če na primer želim popolnoma čisto, kristalno površino, a dobim motno steklo, ker sem pozabila oprati zdrobljeno steklo. Lahko gre v peči tako zelo narobe, da je deformirani izdelek le še za odpad. To niso lahki trenutki. Ampak na napaki se učim in jo skušam popraviti pri naslednjem izdelku. Vsaka napaka je tudi dokaz, da moraš biti ves čas v vseh postopkih izdelave prisoten in priseben, tako z glavo, rokami in srcem.

Izdelovanje dekorativnih steklenih izdelkov pa ni vaša edina dejavnost. Po izobrazbi ste jezikoslovka in tudi s tem se preživljate?

Res je. Občasno sodelujem z Waldorfsko šolo v Ljubljani; vesela sem, ker mi zaupajo prevajanje pedagoške literature. Tako sem pred leti iz angleščine prevedla knjigo Zdravilne zgodbe za vedenjske izzive, ki jo je napisala avstralska waldorfska pedagoginja Susan Perrow, in je bila prevedena v več svetovnih jezikov. Knjiga je zakladnica modrosti in idej za premagovanje čustvenih stisk otrok; napisana je kot priročnik in je namenjena staršem in pedagogom. Že januarja pa začnem z delom na novem prevajalskem projektu s področja pedagogike in ustvarjalnosti.

Občasno prevajam tudi za Občino Velike Lašče. Zelo sem vesela izdaje slikanice z naslovom V noči na božič. Gre za čudovito zgodbo, do katere je znova prišlo po srečnem naključju. Na likovnem srečanju sem spoznala ilustratorko Natalijo A Lani, ki mi je zaupala, kako si želi izdati slikanico s svojimi ilustracijami na besedilo originalne zgodbe o prihodu Božička. Gre za pesem z začetka 19. stoletja; napisal jo je ameriški avtor Clement Clarke Moore. Navdušena nad idejo sem se ponudila, da pesem prevedem ... In zdaj jo imamo, prelepo božično slikanico. Za to, da je ugledala beli dan, se z Natalijo morava zahvaliti Marjani Dolšina Delač in Barbari Pečnik, ki sta naju podprli in projekt izpeljali do srečnega konca. Hvala tudi županu dr. Tadeju Malovrhu, ki nas je podpiral, in Matjažu Grudnu, ki je presodil, da je slikanica primeren prvi založniški projekt Javnega zavoda Trubarjevi kraji.

Ste pa tudi članica punk-rock benda Lucka kuhna?

Vedno sem rada pela, igrala na klavir. Nekaj časa sem pela tudi pri Perpetuum Jazzile. To je bilo še v času študija; po nastopu službe ni bilo več časa za petje. Sedaj sem že kar nekaj let članica Lucke kuhne, kjer igram klaviature in pojem spremljevalni vokal. Smo šestčlanski učiteljski bend; dobivamo se v kletnem prostoru Waldorfske šole v Ljubljani. Waldorfska šola domuje v stavbi, kjer je bila nekoč tako imenovana ljudska kuhinja, kjer se je jedlo dobro in poceni. Od tod ime skupine. Pa tudi zato, ker smo ljudski bend. Smo za solidarno in vključujočo družbo. Nastopamo samostojno in na različnih dobrodelnih koncertih; prejšnji mesec smo imeli samostojni koncert ob 10. obletnici ustanovitve skupine. Delno

preigravamo pesmi nam ljubih glasbenih skupin; na naši zadnji zgoščenki je tudi šest avtorskih sklad. Predvsem nam je igranje v užitek, za sprostitev in za polnjenje baterij.



Če se vrneva nazaj na steklo in vaše unikatne izdelke. Kje vas lahko najdemo kupci?

Preko spletnih medijev, kjer sem dokaj aktivna in objavljam vedno nove izdelke, čeprav, moram priznati, me ta intenzivna prisotnost na družbenih omrežjih kar obremenjuje in mi vzame veliko časa. Take vrste umetnik sem, ki rada dela v samotni, brez motenj, brez hitenja. Energijo raje vlagam v svoje ustvarjanje.

Kupci so predvsem ženske, ki cenijo moje delo in imajo rade steklo. Kar precej je takih, ki me spremljajo že od začetka in se vedno znova tudi vračajo.

Rada se predstavljam in ponujam svoje stvaritve na sejmih. Do sedaj sem bila na več priložnostnih in stalnih sejmih v Radovljici, Ljubljani, Škofji Loki, Ribnici, Izoli, Piranu, Kamniku in tudi v Velikih Laščah. Letošnji december sem resnično polno zasedena; sejmov je veliko in zato moram poskrbeti, da imam tudi zadostno ponudbo.

Kakšne so želje v prihodnje?

Rada bi še naprej razvijala svoj avtentični izraz. Vsekakor bo v mojem delu vedno čutili vpliv narave. Ne želim delati preveč abstraktno. Rada imam naravne, harmonične, uravnotežene kompozicije in subtilne, premišljene linije. Ker iščem svetlobo, bodo moji izdelki vedno prosojni in barviti. Rada bi se še preizkušala v slikanju s steklom. Ustvarjanje neba, zarje – tu je potrebno veliko spretnosti in subtilnosti. Upodabljanje pokrajine, različnih motivov s fuzijo je moj nadaljnji korak v ustvarjanju s steklom. Na tem področju se bom še izobraževala in upam, da bom kdaj kos vsem mojim novim izzivom.



Festival BOŽIČNEGA KRUHA

VELIKE LAŠČE
1. 12. 2022 – 8. 1. 2023

ADVENTNA TRŽNICA

**petek, 16., in sobota,
17. december, od 18. do 21. ure,
trg v Velikih Laščah**

Adventna tržnica bo tudi letos potekala ob decembrskih vikendih. S ponudbo rokodelskih izdelkov, hrane in pijače se bodo predstavili različni lokalni ponudniki, kjer boste zagotovo lahko našli kakšno božično darilo za vaše najdražje.



PETKOV PRAVLJIČNI VEČER

**petek, 16. december, ob 17.30 uri,
sejna soba, Levstikov dom,
Velike Lašče**

Otroci bodo lahko prisluhnili pravljicam ter se pridružili ustvarjalnim delavnicam.



NASTOP OTROŠKEGA ZBORČKA KRHELJČKI

**petek, 16. december, ob 18.30 uri,
trg v Velikih Laščah**

Prisluhnite prazničnim melodijam otroškega pevskega zbora Krheljčki.



SPOROČILA POPRTNIKA

**petek, 16., in sobota,
17. december,
od 18. do 20. ure**

Vabljeni v galerijo Levstikovega doma na ogled panojske razstave Sporočila poprtnika, kjer se bodo odvijale tudi zanimive projekcije filmov o poprtniku (v SLO in ANG jeziku). Razstavo pripravlja Zavod Parnas v sodelovanju z dediščinsko skupnostjo priprave poprtnikov iz Slovenije.

KULINARIČNI SPREHOD: PO POTEH VELIKOLAŠKEGA OBREDNEGA KRUHA POPRTNIKA

sobota, 17. december, ob 14. uri

Zavod Parnas in TA Vitamia organizirata krajši 2-3 urni kulinarčni sprehod po Velikih Laščah ter daljši 6-urni voden program za manjše skupine s kulinarčnim pridihom v SLO, ANG, NEM, ŠPA ali RUS jeziku (po dogovoru).

Vse info ter predhodne prijave na info@zavod-parnas.org ali na tel. št. 041 833 456.



PREDSTAVA PANDEMENCA

**sobota, 17. december, ob 20. uri,
Levstikov dom, Velike Lašče**

Vabljeni na ogled nove avtorske komedije Borisa Kobala in Borisa Devetaka.



RAZSTAVA JASLIC NA GRADEŽU

18. december – 8. januar, Gradež

V skritih kottičkih Gradeža si tudi letos oglejte razstavo jasic, ki bo že 15. po vrsti. Organizirani bodo tudi posebni spremljajoči programi, razstava in degustacija poprtnikov. Spremljajte DOD Gradež na spletni strani www.gradez.si.



BOŽIČNO NOVOLETNI KONCERT Z UČENCI GLASBENE ŠOLE VELIKE LAŠČE

**torek, 20. december, ob 18. uri,
Glasbena šola, Velike Lašče**

Učenci Glasbene šole Ribnica, podružnica Velike Lašče, so nam pripravili krasen uvod v božične praznike.



TRADICIONALNI POHOD Z LUČKAMI

nedelja, 25. december, ob 18. uri

Na božični dan se lahko pridružite Planinskemu društvu Velike Lašče na tradicionalnem pohodu z lučkami. Prinesite svoje čelne svetilke ali bakle. Izhodišče: trg v Velikih Laščah.



ŠTEFANJI DAN

**ponedeljek, 26. december,
ob 11. uri, pri gasilskem
domu v Velikih Laščah**

Konjerejsko društvo vas zopet vabi na blagoslov konj na Štefanovo ter na druženje pri gasilnem domu.

NOVOLETNI POHOD NA KAMEN VRH

ponedeljek, 2. januar, ob 9. uri

Pridružite se Planinskemu društvu Velike Lašče na novoletnem pohodu na Kamen vrh in Grmado. Izhodišče: trg v Velikih Laščah.



ZAJČKOV LOV

Udeležite se zajčkovega lova, ki je tematsko vezan na Francosko bitko, ki je potekala nad potokom Cereja. Dolžina označene krožne poti: cca. 10 km, z začetkom in koncem na Cereji, Tenis Cereja. Pot je primerna za družine in posameznike. Priporočamo topla oblačila in primerno obutev. Več na zavod-parnas.org, 041 833 456.

BOŽIČNO NOVOLETNI KONCERT MARKO VOZELJ IN MOJSTRI

ponedeljek, 26. december, ob 19. uri, Športna dvorana OŠ Velike Lašče

Občina Velike Lašče vas vabi na tradicionalni Božično novoletni koncert v športno dvorano pri OŠ. Marko Vozelj z Mojstri nam bo s svojimi božično obarvanimi pesmimi gotovo pričaral praznično razpoloženje.



Berem, bereš, beremo

Maja Smole, MKL

Že nekaj časa velja, da ni nujno, da knjigo vrneš tam, kjer si si izposodil, če si jo izposodiš v eni od naših enot. Lahko vrneš, kjer ti je bližje. Sedaj pa je možno knjigo, ki je naša knjižnica nima na zalogi, tudi naročiti v Lašče. Trenutno samo iz knjižnice na Viču, a vseeno – prihranjena vam je pot v Ljubljano. Seveda je oboje plačljivo, a vseeno ceneje kot gorivo, ki bi ga porabili do tja.

Knjižnice smo pomembne zaradi vseh ljudi, ki imamo radi zgodbe.



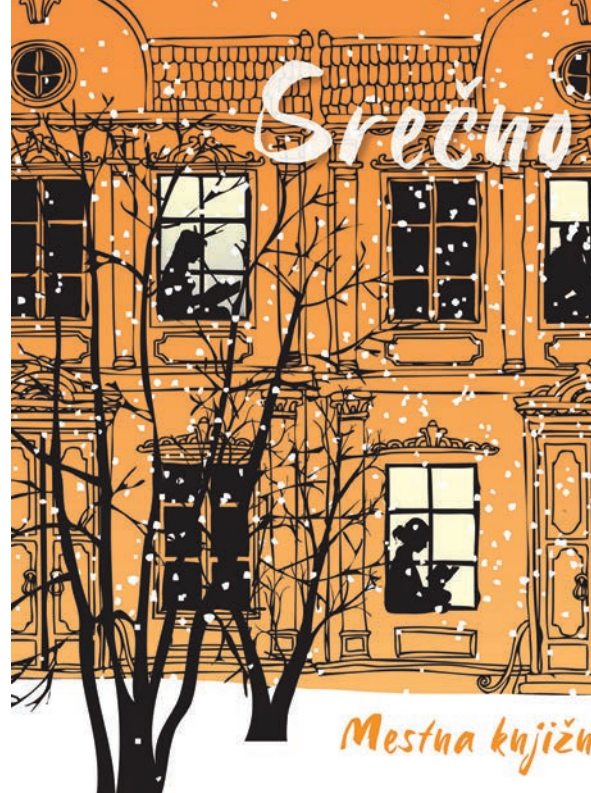
Mladinski oddelek Računalništvo
McBrien, Thomas: Minecraft. Mini gradnje (prek 20 navdihujočih mini projektov)
Egmont, 2022

Nauči se oblikovati, izdelati in opremiti nove zanimive gradnje v Minecraftu, od gasilskih letal in podmornic do skrivnih bunkerjev in avtomatov za igre. Čaka te šola letenja za superjunake! S podrobnimi navodili, podatki o kockah in uporabnimi nasveti za gradnjo se boš naučil imenitnih trikov in požel občudovanja svojih prijateljev v Minecraftu.

Viri: galarna.si, miszalozba.com, emka.si, bukla.si, primus.si, mklj.si.

Mladinski oddelek Zgodbe
Leopé: V deželi dinozavrov
Hiša knjig, HKZ, 2022

Maja in Timi na sprehodu v gozdu najdeta nenavadno kost. Ko se je dotakneta, se začne svetlikati in bliskati – v trenutku se najdeta sredi goščave v pradžini! Vseposod okoli njiju so le velikanske praproti, ovijalke, korenine in tudi ... dinozavri. Knjigica je del zbirke Knjigoljub, ki pospešuje bralno razumevanje in motivacijo za branje. Za tri prebrane knjige in izpolnjena gesla 1. stopnje prejme bralec od založnika bronasto priznanje. Knjige prve bralne stopnje so prve knjige, ki jih otroci lahko samostojno ali ob zelo majhni pomoči staršev preberejo sami. Zgodbe so prirejene starostnemu obdobju konca 1. razreda in začetka 2. razreda osnovne šole, so zanimive ter z odličnimi ilustracijami kar vabijo k branju. Knjiga je opremljena z veliko slikami, ki pojasnjujejo zgodbo, in pisana z velikimi tiskanimi črkami.



Mestna knjižnica



Mladinski oddelek Resničnost
Karlovšek, Igor: Ognjeni trije. 1. Izgon
Miš, 2022

Slovanska plemena pod vodstvom Ognjena, poveljnika slovanske vojske, so se po dolgem potovanju z vzhoda končno ustalila ob sotočju obeh Sav. Družine so znova združene, zemljanke postavljene, proso posejane. Kupalo prinese novo ljubezen. Zaljubita se Ognjenov sin Plamen in Živa, hči poveljnikovega namestnika. A njuna ljubezen ni po volji Živinega očeta. V mlado ljubezen zarežejo pesti, smrt in izgon. Izgon je prvi roman v novi zgodovinski sagi Ognjeni trije Igorja Karlovška, ki ga med drugim poznamo po zbirki Ognjeno plemo. Napet pustolovski roman se dogaja v času naselitve Slovanov na območju današnje Slovenije, pred nastankom Samove plemenske zveze in kneževine Karantanije.



Knjižnica Ljubljana



mestna
knjižnica
ljubljana

**Knjižnica
Frana Levstika
Velike Lašče**

Obratovalni čas

- ponedeljek: 12:30–19:00
- torek: zaprto
- sreda: 10:00–15:00
- četrtek: 12:30–19:00
- petek: 12:30–19:00
- sobota in nedelja zaprta

Knjižnica bo
26. decembra
in 2. januarja
zaprta.

Odrasli oddelek Psihologija

Norbury, James: Veliki panda in majceni zmaj

Učila International, 2022

Delo je nastalo, ko je avtor James Norbury med težkim obdobjem v svojem življenju začel raziskovati budizem in meditacijo, da bi se očistil svojih negativnih misli. Obenem pa je pomagal še drugim, saj se je pridružil dobrodelni organizaciji in sprejemal klice ljudi v stiski. Kasneje je začel pisati in slikati preproste sličice. Veliki panda in majceni zmaj sta prijatelja, ki potujeta skozi letne čase. V vsakem trenutku in v vsaki situaciji odkrijeta veliko lepega. Učita se biti hvaležna, uživati v vsakem trenutku in pomagati drugim. Skozi spreminjanje narave občutita spreminjanje sebe, svojih misli in razpoloženj. Skupaj lahko premagata vse težave in izzive, ki jih prinaša življenje. Izjemno srčna, razmišljujoča in optimistična knjižica.



Odrasli oddelek Spomini. Dnevniki. Reportaže.

Zupančič, David: Življenje v sivi coni – prizori iz življenja mladega zdravnika

Mladinska knjiga, 2022

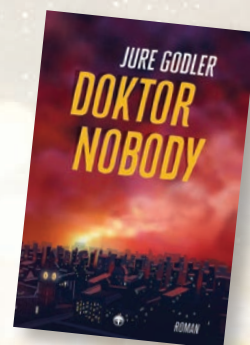
Knjiga Življenje v sivi coni je nastala v času pandemije covid-19. V tem času je imel marsikdo o marsičem zelo veliko povedati. Nekateri so bili zelo glasni, nekateri pretreseni do dna duše, drugi samozavestni in uporniški, kot še nikoli doslej. Medtem so se v bolnišničnih sobah in kirurških dvoranah dogajale težke bitke in osebne drame bolnikov. Celotno dogajanje v družbi je sprožilo nastanek izrednih razmer in napetosti svetovne razsežnosti. David Zupančič pripoveduje o tem humorno, poznavalsko in natančno. David Zupančič (1991) je mladi zdravnik, ki je na začetku epidemije leta 2020 v urgentni ambulanti Klinike za infektivne bolezni in vročinska stanja v Ljubljani potrdil prvi primer okužbe z virusom SARS-CoV-2 v Sloveniji. Je tudi spletni vplivnež in avtor priljubljene podkasta Umetnost lenarjenja ter specializant iz infektologije na UKC v Ljubljani.

Odrasli oddelek Kriminalni romani

Godler, Jure: Doktor Nobody

Primus, 2022

Potem, ko sta v špijonskih avanturah Casino Banale in Vohun, ki me je okužil, rešila Slovenijo in nato še Evropo, sta štorasta agenta Spencer S. Spencer in Filip Novak v Doktor Nobodyju na najtežji preizkušnji doslej – rešiti svet in preživeti. Ali jima bo uspelo? Napeta in pretresljiva pustolovščina, ki v življenje nekdanjega agenta MI6 prinaša neporavnane račune in peklenski načrt. S serijo, ki jo je Jure predlani odprl s Casino Banale, lani pa nadaljeval z Vohun, ki me je okužil, je Jure Godler naš knjižni prostor obogatil z avtorskimi zgodbami, v katerih se odličen avtohtoni slovenski humor, satira in absurd mešajo z napeto akcijo, avanturo in aktualnimi domačimi in svetovnimi družbenimi temami. Godlerjeve knjige so to, kar so na malih in velikih ekranih Austin Powers, Pink Panther, Archer ali Johnny English – s to prednostjo, da ni le imitator parodij na Jamesa Bonda, ampak ustvarjalec izvirnih zgodb, polnih lokalnih šal, referenc in malih okraskov, zaradi katerih so njegove knjige unikatne.



Stari šoli v slovo

Stanka Štrukelj

Staro podružnično šolo je pred več kot 120 leti dal sezidati grof Leo Aueršperg, da bi otroci njegovih podložnikov lahko obiskovali pouk in se izobraževali. Šola je prežeta z zgodovino Turjaka, saj je v vseh letih delovanja tesno sodelovala s prebivalci kraja in okolice.



Prva ohranjena slika stare šole

V času se je spreminjala šolska notranjost, ki so jo prilagajali potrebam tistega časa, zunanost; spreminjali so se šolski okoliš, predmetnik, število otrok in ne nazadnje je v njej poučevalo več kot petdeset učiteljev in učiteljic. Toda v šoli je zagotovo tudi nekaj stalnic: pred šolo stojita dva mogočna kostanja; šola ima prečudovit razgled na okoliške hribočke in kraje, da je večina učiteljev in učiteljic srčno skrbela za toplino in domačnost šole in, ne nazadnje, da je turjaška šola ves čas skrbela za vzgojo in izobraževanje otrok. Dolga leta je bila stalnica v šoli tudi učiteljica Marija Zgonec, ki je zdaj naša sosedka. Gospa Marija je polna zgodovinskih podatkov o šoli in nanjo se vedno lahko zanesemo, ko potrebujemo pomoč pri »šolski zgodovini«. Zadnjih dvajset let se tudi učiteljski tim ni bistveno spremenil, to smo Petra Marolt, Kristina Šilc Čirovc in Stanka Štrukelj. Šola je za nas drugi dom, v katerem se nam je zgodilo veliko lepega in tudi kar nekaj



Zadnja generacija, ki je celo šolsko leto preživila v stari šoli.

življenjskih prelomnic. Skozi »naš« čas nas je spremljalo veliko učiteljic in drugih delavcev šole, s katerimi smo ustvarjali zgodovino in spomine naše šole.

Zase lahko rečem, da je Podružnična šola Turjak moje prvo delovno mesto. Še vedno se spominjam, ko me je bivši ravnatelj vprašal, ali vem, kje je šola na Turjaku, in naj grem tja, kjer stojita dva kostanja. Naslednji dan sem stopila v ra-

Novi šoli v pozdrav

Kolektiv vrtca in šole

Po dolgoletnih prizadevanjih velikega števila ljudi smo v petek, 28. 10. 2022, dočakali težko pričakovani dan. Na ta lep sončen dan so se uresničile sanje učencev in učiteljic ter otrok in vzgojiteljic; odprla so se vrata naše nove, sodobno opremljene in prostorne šole in vrtca.

Odlikujejo jo veliki, svetli prostori, kuhinja, jedilnica, nova telovadnica z vso pripadajočo opremo in knjižnica. Oprema v šoli je sodobna. Lahko rečem, da si tudi v sanjah nismo mislili, da bo šola tako lepa in uporabna. Ob kulturnem programu, ki smo ga pripravili vzgojiteljice in pomočnice ter učiteljice PŠ Turjak, vodstvo šole in občine, smo z radostjo v očeh in ponosom prerezali trak in odprli vrata nove šole za obiskovalce.



V ponedeljek, 7. 11. 2022, pa je šola dejansko odprla vrata 40 učencem. Nekatere otroke je stiskalo pri srcu, kako bo v novi šoli. Tudi za učiteljice je bil ta dan poseben dan. Po dvajsetih letih smo zapustile staro in pričele z delom v novi šoli. Po začetni »tremi« smo kmalu začele razmišljati, kaj vse nam nudi nova šola in kako bi popestrile in izboljšale kakovost vzgojno-izobraževalnega dela. Idej nam ne manjka, zato smo že okrasile šolo s čebelnjaki ob Slovenskem tradicionalnem zajtrku. V gosteh smo imeli že aktiv ravnatelj in tudi nekaj aktivov učiteljic. Res se lahko pohvalimo z našo šolo.

Po »krompirjevih počitnicah« so se šolarjem pridružili tudi otroci in starši vrtca Sončni žarek, ki so z radovednostjo in pričakovanjem vstopili v novo stavbo. Igralnica Kapljice, Sončki



Prva otroka, ki sta 7. 11. prestopila prag vrtca in šole.



zred pred devet učencev. Od tega je že petindvajset let, a se zdi, kot da bi bilo včeraj. Ves ta čas sem rada hodila v službo, čeprav ni bilo vedno lahko, ampak smo se z zaposlenimi trudili za pozitivno energijo za spodbujanje drug drugega in s tem ohranjali prijetno vzdušje. Če se je kdaj zgodilo kaj manj lepega, pa smo

se poskusili v prihodnje potruditi postati boljši in slabo pozabiti.

Nekoč mi je učenec dejal, da se združnična šola imenuje zato, ker se v njej radi družimo; sledil je smeh, nato pa ... seveda, se tudi nekaj naučimo. Vsa ta leta lahko rečem, da sem se rada družila z učenci, učiteljicami in vodstvom. Rada

poklepetala s sosedo Marijo in sodelovala z družbi in krajan na Turjaku. Naj se naše druženje, skupni projekti in sodelovanje nadaljuje tudi v novi sodobni šoli.

Stari šoli pa želim vse dobro, da bi bilo tudi v prihodnje v njej slišati vrvež poln ustvarjalnosti in zagona novih uporabnikov.



Ob 120-letnici so učenci objeli šolo

KAJ O STARI ŠOLI PRAVIJO UČENCI:

Sofija: V stari šoli mi je bilo vseč, ker smo šli vsak dan na igrišče. Čeprav nismo imeli telovadnice, smo bili pa veliko zunaj. Rada sem na igrišču za odbojko. V stari šoli je bilo manj učilnic, zato si hitro našel sošolce.

Loti: V stari šoli mi je bilo vseč, ko smo jedli kosilo. Vseč mi je bila tudi naša učilnica.

Jakob: V stari šoli mi je bila vseč učilnica in lep razgled skozi okno.

Eva: V stari šoli mi je bilo vseč igrišče z igrali.

Andriana: V stari šoli mi je bila vseč igra na igrišču in igralih.

in Mavrice so oživele – napolnila sta jih otroški smeh in jok. Mesec november smo preživljali v duhu spoznavanja, raziskovanja, navajanja in prilagajanja drug drugemu. Vsi, ki hodimo v nov vrtec na Turjaku smo zelo veseli svetlih, barvitih igralnic. Omogočajo nam prijetno bivanje in lažje izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela.

Vsem otrokom, učencem in zaposlenim v šoli želim, da bi se v šoli počutili prijetno, toplo in domače, da nam ne bi nikoli zmanjkalo idej za ustvarjalno in poučno preživljanje časa v šoli in vrtcu, da bi z idejami in prisotnostjo sodelovali s krajem in družbi v njem in da bi se dobro razumeli ter ustvarjali zgodovino Turjaške šole, kot jo je v preteklosti pisala stara šola.

Učenci, ki so pričeli s poukom v novi šoli.



KAJ O NOVI ŠOLI PRAVIJO UČENCI:

Sofija: V novi šoli so mi vseč telovadnica in velike učilnice. V novo šolo lahko hodim sama.

Loti: V novi šoli sta mi vseč telovadnica in velika učilnica.

Jakob: V novi šoli so mi vseč velika učilnica, garderoba za telovadnico in da imamo veliko žog.

Eva: V novi šoli so mi vseč velike učilnice, dolg hodnik in da imamo veliko igrac v jutranjem varstvu.

Andriana: V novi šoli mi je vseč, ko hodim na krožek in tam ustvarjamo. Vseč mi je tudi knjižnica in knjige v njej.

Lenart: V novi šoli so mi vseč igrace, kocke za sedet in velike učilnice.

KOMENTARJI OTROK IZ SKUPINE MAVRICE:

Izak: »Vseč so mi igrala zunaj.«

Aleksander: »Vseč mi je telovadnica in notri lojtre in plezalna stena.«

Mark: »Vseč so mi te (žaluzije), k' grejo same dol, da teb' ni treba.«

Andraž: »Vseč mi je kotiček kuhinja.«

Anej: »Vseč mi je cel vrtec.«

Vito: »Vseč so mi novi ležalniki.«

David: »Vseč so mi zaboji (za igrace).«



Utrinki vrtčevskih skupin

Delavnica za bazar

Kolektiv vrtca Sončni žarek; enota Turjak

Priprave na praznični december se v vrtcu pričnejo že sredi meseca novembra. Pripravlja se pester program za otroke, izdelujejo se božično-novoletne voščilnice in razni dekorativni izdelki, s katerimi se vrtec predstavi na bazarju.

V letošnjem šolskem letu smo bili veseli pobude staršev. Predlagali so, da bi sodelovali pri izdelavi izdelkov in s tem pomagali pri zbiranju denarnih sredstev v sklad šole in vrtca.

V vrtcu Sončni žarek, enota Turjak, je srečanje s starši potekalo v torek, 22. 11. 2022. Kljub slabemu sneženemu vremenu smo delavnico uspešno izpeljali. Delo je potekalo ob sproščenem pogovoru, izmenjavi izkušenj in znanj o različnih ročnih spretnostih udeleženk.

Skupaj smo izdelovale posodice iz das mase in krasile steklene kozarčke. V dobri uri se je nabralo kar lepo število dekorativnih izdelkov, ki jih bo vrtec ponudil na božično-novoletnem bazarju.

Mamicam se toplo zahvaljujemo, da so kljub družinskim, službenim obveznostim in slabemu vremenu naše čas in se udeležile dobrodelnega srečanja. Očkom pa, da so doma pazili na otroke.



Obisk čebelarke v vrtcu na Turjaku

Kolektiv vrtca Sončni žarek; enota Turjak

Čebelarstva zveza Slovenije in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano sta pred 10 leti dala pobudo, da bi otroci v šolah in vrtcih enkrat na leto uživali domačo, lokalno pridelano hrano. Projekt je bil dobro sprejet in tudi letos smo ga izpeljali v vrtcu Sončni žarek Velike Lašče.



V tednu od 14. 11. do 18. 11. 2022 smo v podružnici vrtca na Turjaku izvajali različne dejavnosti. Pogovarjali smo se o živilih tradicionalnega slovenskega zajtrka, poslušali pesem Čebelar, strigli slike živil in jih lepili v zvezek; seznanili smo se s pravljico Čebelica Meli.

V petek, 18. 11. 2022, smo praznovali dan slovenske hrane. Zajtrk so sestavljala tradicionalna živila: kruh, maslo, med, mleko in jabolko. Ko smo si napolnili želodčke, nas je obiskala ga. Blanka De Far Papež. Skupini Sončki in Mavrice je predstavila poklic čebelar. Seznanila nas je z zanimivostmi iz življenja čebel. Pokazala nam je razne pripomočke, ki so pritegnili pozornost otrok. Najbolj jih je navdušil model čebele. Vsak otrok jo je spoštljivo prijel v dlan in si jo od blizu ogledal. Gospe Blanki se od srca zahvaljujemo za poučno predstavitev in ji želimo veliko veselja pri delu s čebelami.



Jaz jem zajtrk, včasih celo tradicionalnega

Iztok Merljak, 9. b | foto: Nika Petelin



Tradicionalni
slovenski zajtrk
samo zaradi
dediščine?

Večina člankov o zajtrku poudarja, da mladi ne jemo zajtrka. No, jaz ga jem. Veliko mojih sovrstnikov ga tudi je. Pa vi? Si utegnete navsezgodaj zjutraj pred začetkom pouka ali službe vzeti čas, se v miru usesti in pozajtrkovati? Poskusite. Zdravo je.



Tisti petek je v šoli potekal drugače, kot smo navajeni. Ko smo prišli v avlo, smo takoj opazili velike panoje, na katerih so bile prikazane različne zanimivosti o slovenskem medu in čebelah. Na eni izmed miz so bili različni medeni izdelki, celo čokolada z medom, ki smo jo vsi v trenutku vzljubili. Na sosednji mizi so bile različne vrste jabolk, ena z več železa, druga pa z več kalija, spet na drugi pa domači mlečni izdelki. Bil je namreč dan slovenske hrane.



Učenci smo se lahko udeležili treh delavnic. V tehniški učilnici se je z učiteljico Marjeto Krašovec in ravnateljem Primožem Garafolom izdelovalo sveče iz voska. Najprej smo pripravili vosek. Ta je bil strjen in narezan v majhne pravokotnike. Nato smo poiskali stenj, vrstico, ki na sveči gori, ga izmerili in odrezali. Ko smo to naredili, smo ga poravnali z robom voščene podlage in jo začeli navijati. Svečo iz čebeljega voska smo lahko vzeli domov. Pri učiteljici Gordani Farazin v gospodinjski učilnici so pekli medenjake. Nekateri učenci so gnetli testo, drugi so ga valjali, spet tretji izrezovali modele in jih pripravljali za peko. Nastali so slastni medenjaki, ki so sproti izginjali. Z učiteljem Milanom Kastelicem pa so v likovni učilnici poslikavali panjske končnice.

Ob 10. uri smo se vsi zbrali v avli šole, kjer smo skupaj zapeli Slakovega Čebe-

larja; govor je imel tudi g. ravnatelj. Povedal je, da je za naše kraje pomembna dediščina, saj smo zaradi nje nekaj posebnega. Ko sem vprašal sošolce, kaj jim pomeni tradicionalen slovenski zajtrk, so bili odgovori hrana na krožniku, med ali čebele. Velikokrat je v ozadju neka zgodba, ki se je marsikdo ne zave. Neka zgodba, ki je skoraj vedno ključnega pomena za posamezen narod.

Ob obeleževanju Tradicionalnega slovenskega zajtrka se spomnimo tradicije, skupne dediščine, ki je samo nam posebna, samo nam značilna in za nas potrebna. Zato naslednjič, ko jeste kruh z maslom in medom, jabolka in pijete mleko, spomnite se tudi na tradicijo, naš slovenski narod in bogastvo naše male velike Slovenije.

Tudi na obeh podružničnih šolah Rob in Turjak smo okušali dobrote tradicionalnega slovenskega zajtrka.



Islandski šolski sistem ter čuječnost skozi didaktične igre

Barbara Gričar, Mirjana Zeljić Brnčič



GLASBENA
ŠOLA RIBNICA



Polarni sij



Ogled osnovne
šole Dalskóli



Barbara Gričar in Mirjana Zeljić
Brnčič na ulici Skólarvörðustigur,
znani tudi kot »mavrična ulica«

Glasbena šola Ribnica je v letošnjem letu postala del družine Erasmus+ programa, ki na področju izobraževanja in usposabljanja podpira mobilnost posameznikov ter mednarodna sodelovanja med različnimi institucijami z namenom strokovnega in osebnega razvoja posameznikov ter krepitev kakovosti prek sodelovanja med področjem izobraževanja in širšim okoljem. Po uspešno oddani in odobreni vlogi na Centru Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja je šola pridobila nepovratna evropska sredstva in tako dobila možnost, da se bo v šolskem letu 2022/2023 kar 10 profesorjev, ki poučujejo v naši šoli, lahko izobraževalo in pridobivalo nova strokovna znanja v različnih evropskih državah.

Kot prvi, sva se prof. Barbara Gričar in prof. Mirjana Zeljić Brnčič na začetku oktobra udeležili seminarja v or-



Notranji prostori
osnovne šole Dalskóli

ganizaciji Smart Teachers Play More, v Reykjavíku, glavnem mestu Islandije. Enotedensko izobraževanje z naslovom Mindfulness and meditation (Čuječnost in meditacija) je potekalo vzporedno s še petimi seminarji, kjer si je približno 250 učiteljev iz 18 evropskih držav izmenjevalo dobre prakse s svojih področij in pridobivalo nova znanja. Med vsemi učitelji sva bili edini Slovenki in tudi

edini glasbeni učiteljici. Cilj seminarja za nas učitelje je bil, kako preko igre v vsakdanjem pouku na pedagoško-strokovnem nivoju nameniti vsaj 5 minut časa za vpeljevanje različnih tehnik sproščanja, pozitivne energije, samozavesti, sprejemanja sebe, doseganja osebnih in strokovnih ciljev, povečanja učinkovitosti vadenja, učenja in pozornosti ter izkazovanja hvaležnosti sebi



Slovenska mizica na
predstavitvenem
večeru

in drugim. Organizatorji seminarja se namreč še predobro zavedajo, kako so stres, anksioznost, depresija ter druge razvojne težave in za nas glasbenike še kako poznana trema prisotni med otroci in mladostniki ter kako vplivajo na doseganje šolskih in obšolskih ciljev. Težave in stiske, ki so prisotne že nekaj časa in so se v obdobju covida-19 in karanteni samo še okrepile in stopnjevale, so resen problem današnjih šoloobveznih otrok in mladine, zato mora biti skupni cilj vseh nas odraslih, ki delujemo na področju vzgoje in izobraževanja, pomoč, spodbuda in podpora k odpravi težav in stisk.

V sklopu seminarja smo poleg predavanj in aktivnosti imeli tudi ogled ene izmed novejših osnovnih šol na obrobju Reykjavíka, kjer nam je njihova podravnateljica predstavila delo in sodelovanje vrtca in liceja, ki delujeta pod njenim okriljem. Spoznali smo se z islandskim šolskim sistemom, kako imajo urejeno poučevanje glasbenih inštrumentov za šolski orkester in si ogledali prostore glasbenega studia. Na tem mestu morava izpostaviti dejstvo, da je njihov šolski sistem popolnoma drugačen; javno glasbeno šolstvo obsega zelo majhen delež javnih storitev (večinoma se

dopolnil na otrokom bolj prijazen način in bi hkrati še vedno dosegal visoke pedagoške cilje.

Glavni cilji in pričakovanja udeležbe na seminarju so poglobitev znanja, uvid v nove, sodobnejše učne metode, dvig nivoja in prepoznavnosti naše šole v slovenskem in mednarodnem prostoru, dvig strokovnih kompetenc, prenos pridobljenega znanja na ostale profesorje v glasbeni šoli Ribnica ter vključevanje vsaj dveh novih učnih metod ter spremljanje njihove učinkovitosti pri delu z učenci.

Imeli smo tudi predstavitev večer, kjer smo vsak iz svoje države prinesli nekaj dobrot in jih predstavili ostalim sodelujočim na seminarju. Najina kovčka sta bila polna zimskih oblačil, saj je na Islandiji oktobra že precej hladno in vetrovno, a sva vseeno uspeli najti nekaj prostora za tradicionalno slovensko orehovo potico, slovensko penino, znamenito suho robo iz Ribnice ter med, prav tako z ribniških koncev.

Celoten teden so se organizatorji potrudili, da nam Islandijo tudi malo bolj podrobno predstavijo. Tako smo uspeli videti kar nekaj glavnih turističnih točk (mogočni slapovi, gejzirji, vulkansko jezero, prvi islandski parlament, najvišjo cerkev na otoku ...); na najino veliko

stike in se dogovorimo za morebitna bodoča sodelovanja ne samo profesorjev temveč tudi učencev ter da širimo dober glas o našem glasbenem šolstvu.

Po vrnitvi domov sva v sklopu zastavljenih ciljev dne 21. 11. 2022 izvedli predstavitev in promocijo rezultatov projekta (diseminacijo) za vse profesorje, ki poučujejo v glasbeni šoli Ribnica. Mnogi so pokazali zanimanje ter interes za učenje in pridobivanje znanj s seminarja, ki bi jih tudi sami vpeljali za izboljšanje lastnih učnih procesov. Lahko napiševa, da je bil obisk takšnega seminarja več kot dobrodošel za doseg zastavljenih ciljev ter za nadaljnji strokovni razvoj Glasbene šole Ribnica.



učenci glasbeno izobražujejo v zasebnih, bolj strukturiranih studiih z veliko višjo šolnino in veliko manj strokovno usposobljenim strokovnim kadrom, kot je to pri nas). Zato lahko napišemo, da smo v Sloveniji na tem področju (tudi med mnogimi drugimi evropskimi državami) definitivno v veliko boljšem položaju. Dobili pa sva kar nekaj idej, kako bi se tudi naš sistem lahko izboljšal oz.

srečo nas je v večernih urah »obiskal« tudi severni sij, ki ga je Barbara uspela ujeti v objektiv kar skozi hotelsko okno.

Celotna izkušnja je bila res enkratna in želiva se zahvaliti našemu ravnatelju Francu Malavašiču za to priložnost in za uspešno prijavo na Erasmus+ projekte, da lahko tudi na ta način pridobivamo nova strokovna znanja in si izmenjujemo prakse s tujimi kolegi, navezujemo



Slavnostna prireditve ob dnevu reformacije

mag. Ana Porenta | foto: Boštjan Podlogar

Kot je že v navadi, v Trubarjevi spominski sobi praznujemo dan reformacije na 31. oktober. Že nekaj let opazamo, da je zanimanje za spomin na našega Trubarja in ostale reformatorje ter njihovo delo, ideje in pomen, zlasti pa na začetek našega knjižnega jezika, vsako leto večje. Kot skupnost se vse bolj zavedamo izjemnosti pred skoraj pol tisočletja vznikle knjižne slovenščine in bogastva številnih knjig, ki so izšle od tistih do današnjih časov.



Matjaž Gruden, predsednik Slovenskega protestantskega društva in direktor Javnega zavoda Trubarjevi kraji (organizatorja slavnosti), je že tradicionalno nepogrešljiv voditelj prireditve. Na začetku je pozdravil vse prisotne spoštovalce in ljubitelje dediščine Primoža Trubarja in ostalih reformatorjev, še posebej župana Občine Velike Lašče dr. Tadeja Malovrha, slavnostnega govornika dr. Kozmo Ahačiča, mag. Benjamina Hlastana, pastora evangelijske cerkve iz Slovenj Gradca, in Aleksandra Ernišo, novega predstavnika evangeličanske cerkve v slovenski policiji. Prireditve je pričel s poklonom dvema članoma SPD, ki sta zapustila tuzemsko življenje v preteklem letu: Gezu Erniši in

Dušanu Voglarju. Poleg izjemnega dela za ohranjanje izročila sta bila oba prijatelja in zagovornika Trubarjevine in sta pomagala tudi pri pripravi strokovnih gradiv za pridobitev statusa spomenika državnega pomena za Trubarjevo domačijo, ki pa žal še ni realiziran. V spomin nanju je prebral Voglarjevo Balado. K slavnostnemu govoru je nato povabil dr. Kozmo Ahačiča, ki je predstojnik Inštituta za slovenski jezik Franca Ramovša, raziskovalec v Sekciji za zgodovino slovenskega jezika, urednik portala Fran, sodelavec pri Slovarju slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja in urednik revije Slovenski jezik ter pisec sodobnih šolskih slovníc, kolumnist in ljubitelj glasbe.

Dr. Kozma Ahačič je stopil pred publiko z majhnimi in maloštevilnimi listki z opornimi točkami in govoril, gledajoč nas v dvorani, s svojo obvladano, bogato govorico in gorečnostjo do jezika. Primerjal je Trubarjev in današnji čas.

16. stoletje je bilo prelomno: takrat so divjali kuga in Turki. Ljudje so bili prestrašeni. Mislili so, da je konec sveta. Počutili so se majhni; niso imeli informacij. Potreba po komunikaciji se je povečala. Že prej je obstajala predaja misli skozi knjige: bile pa so prepisane v enem izvodu, tako primerne za sporočanje enemu, a s tiskom so lahko nagovorile sto, tisoč ljudi – vendar so ti morali znati brati. Za Trubarja sta bila Abecednik in Katekizem vrh njegovega



dela in se je nato mislil upokojiti. A tega ni mogel, saj je sprožil knjižno slovensčino in bilo je še toliko reči, ki jih je bilo treba premisliti: poleg pisave, skladnje tudi pravila, ki bi njegov jezik približala vsem Slovencem – potrebovali smo standardni jezik, Sebastjan Krelj je nadaljeval njegovo delo, a šele Jurij Dalmatin in Adam Bohorič – prevajalec in slovnikař – sta šla z roko v roki in skupaj razmišljala o tem. Počasi je jezik dobil ustaljena pravila, ki so pogoj za splošno rabo v širšem krogu ljudi našega skupnega jezikovnega prostora.

21. stoletje je Kozma Ahačič opredelil za podobno: zdaj so tu covid-19, vojna, ljudje so prestrašeni. Počutijo

se tudi skrajno raztreščeni, zmedeni od preveč informacij. In vsak je vsaj nekaj minut na dan javen; govori, piše ... službeno, v mediju, na internetu, v obrazce ... Danes je pismenost veliko bolj dosegljiva, saj smo prek šolanja vsi opismenjeni. Pišeš lahko v vsakdanjem jeziku, v slengu, narečju ... ni več lektoriranja vsega, kar se objavi – zdaj se na Twitterju vidi, kdo ne obvlada slovnice (npr. politiki) in s tem se razgalja, v kakšni jezikovni kondiciji je. Kdor obvlada pisanje, je varnejši, dostopnejši, bolj nevtralen, bolj kultiviran. Dr. Ahačič se je posvetil govoru in pisavi mladih. To je bila tudi osrednja nit čudovite prireditve v Cankarjevem domu na letošnji državni proslavi dneva reformacije, za katero je scenarij (z naslonitvijo na prvo slovensko slovnico Adama Bohoriča) napisal prav dr. Kozma Ahačič. Trdi, da ni res, da mladi ne znajo pisati in brati – danes berejo več kot kadarkoli prej. Branje danes skozi medij/naprave zasvoji in je zasipajoče, razpršeno, utrujajoče, medtem ko je branje knjig navdihujoče, saj krepi duha in mišljenje, vendar zahteva povsem drug način branja, za katerega se moraš bolj potruditi. "Jezik je obleka misli," primerno ga moraš nositi – povedati tako, da bi bil razumljiv naslovnikom, katerim je namenjen, zato ima toliko podzvrsti in načinov pisanja/izrekanja. Dr. Ahačič je sklenil svoj navdihujoč govor z voščilom za dan reformacije, ki ga po pravici še vedno in vse bolj slavimo.

Jezik je kot obleka ... Za prireditev ne oblečemo trenirke, saj nam prilož-

nost narekuje tako. Oblekel pa jo je Marko Bratuš, da je za ta večer postal reper, ki pravi: »Le zakaj bi pel v angleškem jeziku. Če te sosed ne razume, kaj češ nekaj razlagati nekemu v Angliji. Poanta je, da svet spremeniš na svojem dvorišču.«

Matjaž Gruden je predstavil Smaal Tokk – glasbene goste, ki so izdali že tri plošče; njihov zaščitni znak so gostobesedna modrovanja v »tako imenovanem in približnem« vipavskem narečju s pop-rock-jazzovsko glasbeno podlago. Marko Bratuš je sicer dramaturg; trenutno je umetniški vodja Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Poznamo ga tudi pri nas, saj je svojo umetniško pot začel pri KUD-u Primož Trubar z režijo nekaj gledaliških predstav. Naj dodam še, da sva skupaj naredila predstavo Abecedarij, ki smo jo v KUD-u uprizorili ob 450-letnici Trubarjevega rojstva (leta 2008). Poleg Marka Bratuša (vokal) so nastopili še Klemen Kotar (bas kitara), Enos Kugler (bobni), Tomaž Pačnik (klaviature) in Peter Jan (kitara). Ob izvajanju njihove glasbe smo se nasmejali, sprostili in zamislili nad lastnimi življenji, saj besedila ne skoparijo z razkrivanjem tegob, problemov in pripetljajev iz vsakdanjosti na komunikativen in humoren način.

Ob koncu prireditve se je župan dr. Tadej Malovrh zahvalil vsem nastopajočim s simboličnimi darili in Matjaž Gruden z vabilom na praznični kozarček. Tako smo se preselili v Galerijo Skedenj in ob okusno obloženih mizah še dolgo tkali niti pogovora v jeziku, ki ga vsi razumemo.



Prvi založniški projekt Javnega zavoda Trubarjevi kraji: Izdaja slikanice z razstavo ilustracij »V noči na božič«

Barbara Pečnik, Javni zavod Trubarjevi kraji
foto: Boštjan Podlogar

Na »Ta veseli dan kulture« v soboto, 3. decembra 2022, ko smo praznovali odprta vrata kulture, je luč sveta ugledal prvi založniški projekt novoustanovljenega Javnega zavoda Trubarjevi kraji: otroška slikanica »V noči na božič«.



Ideja za slikanico se je porodila na lanskeoletnem likovnem srečanju Trubarjevi kraji, ki ga zadnji dve leti v okviru KUD Primož Trubar vodi **Marjana Dolšina Delač**, in kjer sta sodelovali obe avtorici: **Tadeja Nemček** in **Natalija A Lani**.

Tadeja Nemček je prevedla in za sodobni čas priredila originalno angleško besedilo *A Visit from St. Nicholas* avtorja Clementa Clarka Moora. Verze je s čarobnimi ilustracijami dopolnila ilustratorica Natalija A Lani. Izdelala je 12 ilustracij z naslovnico in notranjimi veznimi listi, ki so na ogled tudi v galeriji Skedenj na Trubarjevi domačiji. Kot je njeno delo opisala Marjana, »njen slog zaznamuje predvsem res dobro obvladovanje tehnik, ki jih uporablja, ter izredno razkošje barv, oblik, detajlov in tekstur, ki že samo po sebi deluje praznično in posebno. Zanimivo je tudi preigravanje različnih pogledov in spreminjanje

zornih kotov, s katerih je upodobljen posamezni prizor.«

Slikanico je tehnično uredila **dr. Marjana Dolšina Delač**. Jezikovni pregled je opravila **Aleksandra Kocmut**, oblikovala pa **Špela Andolšek**.

Na predstavitvi, ki jo je povezoval direktor javnega zavoda Matjaž Gruden, je dr. Marjana Dolšina najprej spregovorila o tem, kako ima slikanica tudi na Velikolaškem že dolgo tradicijo, saj sta dva naša najpomembnejša literata – Fran Levstik in Josip Stritar – pisala tudi za otroke. Izpostavila je Levstikovo zgodbo *Kdo je napravil Vidku srajčičo* iz leta 1877. Ilustrirala jo je ena prvih uveljavljenih slovenskih ilustratork Roža Piščanec. Letos pa je doživela že 17. ponatis.

V nadaljevanju je obiskovalcem predstavila, kako slikanice pomembno vplivajo na našo zgodnjo predstavo o svetu; na nevsiljiv, vendar učinkovit način posredujejo otrokom vrednote odraslih. »Branje slikanice je kompleksna dejavnost, saj združuje dva zelo različna procesa: razbiranje besedila, ki se večinoma dogaja v levi polovici možganov, in odčitavanje podob, ki je locirano v desni hemisferi, angažira otrokove celotne možgane in izgrajuje sinapse, ki bi se brez tega verjetno težko vzpostavile. Še to je treba dodati, da v poplavi tehnoloških vizualnih pripomočkov v nasprotju z risankami in interaktivnimi vsebinami na televiziji, tablicah in na



računalniku branje slikanic ne povzroča odvisnosti od močnih vizualnih stimulov, ampak nasprotno – krepi lastne predstave in spodbuja domišljijo, ki je temelj vsej ustvarjalnosti, s čimer mislim na ustvarjalnost vse od slikarstva in do kvantne mehanike.

Ob prebiranju zgodb – ko otroci berejo sami ali ko jim berejo starši – se nenehno vživljajo v literarne like, se z njimi poistovetijo, strinjajo ali pa jim nasprotujejo ter z njimi čustvujejo, kar pomeni, da razvijajo empatijo in čustveno inteligenco brez tveganja, da bi z nekom morali priti v neposredni konflikt. Večina od nas lahko verjetno še danes podoživi, kako žalostni smo bili skupaj z otroki, ki jim je Muca copatarica odnesla copate, kako veseli smo bili, ko so zakrpane in čiste dobili nazaj, in kako trdno smo sklenili, da jih bomo odslej tudi sami vestno pospravljali.«



Glasba: dekliška skupina False alarm v zasedbi: Špela Kokošinek, Petra Kokelj, Eva Pečnik in Klara Zakrajšek.

Na koncu je poudarila še najvažnejše: Branje slikanice je predvsem skupno doživetje odraslih in otrok. To pa lahko izkoristimo tudi ob branju te lepe slikanice.

Projekt sta finančno podprla Občina Velike Lašče, ki je omogočila, da bodo slikanico prejeli tudi vsi predšolski otroci v občini Velike Lašče, ter Tadej Dolšina.

Razstava v galeriji Skedenj bo na ogled do konca januarja 2023. Slikanico bo možno kupiti v muzejski trgovini na Trubarjevi domačiji in v času Festivala božičnega kruha tudi na božični tržnici v Velikih Laščah.

Še enkrat vse čestitke avtoricam – Nataliji in Tadeji, vsem sodelujočim, še posebej pa Marjani, ki je projekt spodbudila in ga pripeljala k uresničitvi.



MMHgig Thorlacius in Svetlana Makarovič
Scenarij in režija: Andreja Škrabec

MAČEK MAČKURSSON

Predstava za otroke med 4. in 99. letom starosti.
DramŠpil Maribor se združuje za podporo občini Ilirija in JKD.

Igrajo:
Maček Mačkursson: Mirjana Pajnič
Grila: Vesna Levstik
Stavur: Žiga Ron/Andreja Škrabec
Firbec: Antonija Čelarek
Mlaskač: Marta Lovšin
Loputač: Urka Jakša Žegar
Podreznik: Romana Temadlin

Scenografija: Boštjan Storman
Glasba: Andreja Škrabec
Kostumografija: Boštjan Storman in Andreja Škrabec
Tehnika in luči: Gregor Žonta Smešič
Uvodni nagovor: Medard Pucelj

Kratek povzetek:
Na daljni Islandiji prebiva čarovnica Grila z zvestim mačkom Mačkurssonom in nagajivimi sinovi Firbecem, Loputačem, Mlaskačem in Podreznikom. Le Stavur, najmlajši, je drugačen skrat, saj ne mara nagajati in raje piše pesmi. Nekoga dne se nagajivi sinovi vrnejo iz pohajkovanja, Grila pa jim pripravi slastno pojedino. Po posetku ugotovijo, da je nekdo med tem, ko so spali, pojedel vse, kar v kuhinji kuhalo so. Maček Mačkursson občeži Stavurja, a tu se detektivka šele dobro prične.

V Levstikovem domu bo predstava v soboto, 14. januarja 2023, ob 10. uri.
Cena predstave 4,00 EUR.

Za rezervacijo kart lahko pokličete na št. 040 505 960 ali pišete na info@trubarjevi-kraji.si.
Blagajna bo odprta uro pred predstavo.
Vabljeni!

Fotografski natečaj »Vrata in hišni portali«

Barbara Pečnik, Javni zavod Trubarjevi kraji
foto: Eva Ivanc

V poznopoletnih in jesenskih mesecih smo v Javnem zavodu Trubarjevi kraji vabili k sodelovanju na fotografskem tečaju »Vrata in hišni portali«. Pridno ste se odzvali. Pridobili smo kar nekaj fotografij, še več pa informacij o zanimivi dediščini naših vasi in krajev. Hvala vsakemu posebej.



Med prispelimi fotografijami smo izbrali tudi najboljšo. To je fotografija Eve Ivanc – fotografija vhodnih vrat hiše s hišno številko Pušče 2.

Eva, iskrene čestitke!

Eva nam je prijazno poslala tudi zanimive informacije o hiši, ki jih objavljamo v nadaljevanju.

V naslednjih številkah Troble bomo objavili še kar nekaj zanimivih fotografij in še zanimivejših zgodb, ki jih skrivajo velikolaška vrata. Ob tem ste še vedno vabljeni k sodelovanju, saj bi želeli čim več le-teh predstaviti tudi na bolj obsežni razstavi.

Na Puščah je ob velikolaški kulturni poti naša stara hiša. Je izrazito podolgovate oblike. Del hiše je bil nekoč hlev, del pa je bil namenjen prebivanju. Ko stopimo na kamniti prag in z velikim kovanim ključem odklenemo dvokrilna vrata z lesenim portalom, se najprej znajdemo v veži. Levo je velika kmečka soba z lončeno pečjo. Kuhinja z obokanim stropom ter izhodnimi vrati na vrt je na zahodni strani hiše. V notranjosti je tudi manjša soba z lončeno pečjo, ki so ji nekoč rekli štibelec. Po lesenih stopnicah pridemo iz veže na podstrešje, kjer sta bila nekoč kašča ter prostor za krmo živine. Pod hišo je še manjša klet z obokanim stropom in ilovnatimi tlemi.

V notranjosti hiše še vedno lahko opazimo sledove črne kuhinje ter manjše okenske odprtine, ki so bile pri eni izmed prenov zazidane.

V svoji zgodovini je hiša seveda morala doživeti tudi nekaj korenitih sprememb, saj je imela bivalno vlogo vse do leta 1994. Po ustnem izročilu predhodnikov naj bi bila hiša stara celo 400 let. Po grafičnih podatkih zgodovinskega arhiva Republike Slovenije je bila hiša v Franciscejskemu katastru za Kranjsko evidentirana že leta 1840, kar je razvidno tudi iz spodnje slike. Iz opisnih podatkov zgodovinskega arhiva pa lahko razberemo, da je bil lastnik objekta na naslovu Pušče 2 zabeležen že leta 1823.

Eva Ivanc



ŽE POŠTENO SMO ZAKORAKALI V PRAZNIČNI ČAS, KO SVOJE
NAJDRAŽJE RADI RAZVESELJUJEMO Z DARILI. NEKAJ SMO
JIH PRIPRAVILI TUDI V MUZEJSKI TRGOVINICI NA TRUBARJEVI
DOMAČIJI; S TEMI DARILI DOBITE TUDI PRIKUPNO POSVETILO
IN KRATKO ZGODBICO. VABLJENI!

*Želimo vam
lepe praznike in obilo
dobrega v novem letu.*

ZA TISTE,
ki ste polni
navdiha.



ZA TISTE,
ki pišete s
stilom.



ZA TISTE,
ki radi
barvate svet
po svoje.



ZA TISTE,
ki cenite
prefinjen
okus.



ZA TISTE,
ki ljubite
domačnost.



ZA TISTE,
ki cenite
kakovost
izdelka.



ZA TISTE,
ki ste sladokusci.



ZA TISTE,
ki ste radi
unikatne.



ZA TISTE,
ki ljubite
življenje v
barvah.



ZA TISTE,
ki ste
sladokusci.



ZA TISTE,
ki cenite
kakovost
izdelka.



Ekskurzija muzejskega društva Ribnica »Po poteh grofov Celjskih«

Milka Jamnik | foto: Nejc Lovšin, Marina Gradišnik

V soboto, 1. oktobra 2022, smo se člani Muzejskega društva Ribnica odpravili na celodnevno jesensko ekskurzijo "Po poteh grofov Celjskih". Zanimanje za ekskurzijo je bilo zelo veliko, kar potrjuje, da člane in simpatizerje Muzejskega društva Ribnica še kako zanima zgodovina ene najbolj znanih plemiških rodbin na Slovenskem.



Ekskurzijo smo pričeli na gradu Žovnek, kjer se je tudi začela zgodba Celjskih grofov. Tu nas je pričakal tudi vodnik in eden od glavnih pobudnikov skupine občanov občine Braslovče za obnovo gradu. Kot nam je vodnik zaupal, grad še danes občani obnavljajo prostovoljno. Na gradu smo se ob tem tudi okrepčali z dobrotami, ki jih je za nas pripravilo društvo podeželskih žena Braslovče.

Grad Žovnek je zagotovo eden najstarejših gradov na Slovenskem. Kdo so bili graditelji prvotnega gradu ni znano. Prvi znani lastnik, ki ga literatura omenja v 12. stoletju, je bila družina Savinjski, kasneje leta 1150 preimenovana v Žovneške. Žovneški gospodje so poleg družinskega gradu posedovali še grad Ojstrica, Šenek in Liebenstein. Leta 1333 so Žovneški po odkupu polovice mesta Celje preselili svoje bivališče v to mesto. Cesar Ludvik Bavarski je 16. aprila 1341 Friderika I. povišal v grofovski stan, leta 1436 pa so bili celjski grofje povišani v

kneze. Grad Žovnek je ostal njihov družinski grad, na katerem so se poznejši rodovi celjskih grofov pogosto zadrževali. Po smrti zadnjega celjskega kneza Ulrika II. leta 1456 je grad Žovnek prešel v last Habsburžanov. Po letu 1816 je bil grad prepuščen propadanju, danes pa se uspešno postopno obnavlja.

Sledil je ogled Knežjega dvora v Celju, kjer smo si pod strokovnim vodstvom vodnice Pokrajinskega muzeja Celje ogledali razstavo »Grofje Celjski«. Knežji dvorec, imenovan tudi Spodnji grad, je srednjeveški mestni dvorec, nekdanja graščina celjskih grofov v starem delu Celja. V času Marije Terezije so ga Avstrijci preuredili in prezidali v vojašnico. Od leta 1984 ga raziskujejo in postopno prenavljajo. Na gradu so poleti različne

prireditve in v prenovljenih traktih je postavljena tudi zgodovinska razstava.

Vodnica nas je popeljala po čudovitem starem delu knežjega mesta. Med ogledom smo spoznali Almo Karlin. Sredi mesta je namreč spomenik Almi Maksimilijani Karlin, ki je bila leta 1889 rojena Celju. Bila je svetovna popotnica slovenskega rodu, pisateljica, pesnica in zbirateljica. Po končani srednji šoli v Gradcu je odšla študirat jezike v London. Tam je študirala angleščino, francoščino, latinščino, italijanščino, norveščino, danščino, ruščino in španščino. Leta 1919 je odšla na pot okoli sveta in bila zdoma vse do leta 1928. Obiskala je Severno in Južno Ameriko, Daljni



Našo ekskurzijo smo sklenili v Jurkloštru, kjer naj bi bila pokopana Veronika Deseniška in kjer se je simbolno tudi končala zgodba grofov Celjskih.



Pogled s Starega gradu na mesto Celje.

vzhod, Tihomorske otoke, Novo Zelandijo in Jugovzhodno Azijo. Njena zadnja postaja je bila Indija, od koder se je konec leta 1927 vrnila v Celje. Večino predmetov, ki jih je nabrala na svojih potovanjih, je pošiljala domov in so danes shranjeni v Pokrajinskem muzeju Celje. Umrila je leta 1950 v Pečovniku pri Celju, kjer je živela s svojo prijateljico, švedsko slikarko Theo Schreiber Gamelin. Pokopana je v Svečini nad Štorami.



Ogledali smo si tudi Knežji dvor z razstavo Grofje Celjski in staro mestno jedro Celja.

Po ogledu starega dela mesta Celje smo se odpeljali do Starega Celjskega gradu. Na Starem gradu nam je vodnica predstavila njegovo zgodovino in nekaj njegovih zanimivosti, sledil je ogled grajske tiskarne, muzeja, mučilnih naprav in živega viteškega tabora. Stari Celjski grad so v prvi polovici 13. stoletja postavili grofje Vovbrški s Koroške; po izumrtju njihove rodbine leta 1334 je grad prešel v roke Žvoneških gospodov, od leta 1341 imenovanih grofje Celjski. Po izumrtju grofov Celjskih je grad izgubil svoj pomen, v zadnjih letih pa dobiva svojo prvotno podobo, kjer potekajo predstave in pri-kazi srednjeveškega življenja.



Sledilo je okusno kosilo v Laškem, ki nam ga je popestril g. Osvald, ko nam je na harmoniko zaigral nekaj ljudskih pesmi.

Za konec smo si še ogledali kartuzijo Jurklošter. Spoznali smo zgodovino kartuzije, se povzpeli po skrivnem stopnišču, si ogledali prostor, kamor sta se zatekla Veronika Deseniška in Friderik II., poiskali most zaljubljenecv ter stolp, v katerem je nekoč živela in ustvarjala Svetlana Makarovič.

Kartuzijanski samostan Jurklošter je ustanovil leta 1173 Henrik I. krški škof, toda kasneje je bil samostan razpuščen. Leta 1208 so ga kartuzijani ponovno naselili; kasneje so zaščito samostana prevzeli grofje Celjski.

V Jurkloštru, kjer naj bi bil tudi grob Veronike Deseniške, se je simbolno tudi končala zgodba grofov Celjskih. In prav na tem mestu se je zaključila tudi naša ekskurzija. Pod vtisom novih doživetij smo se v Ribnico vrnili v poznih večernih urah.

Zgodba grofov Celjskih je zgodba o pomembnem obdobju zgodovine slovenskega naroda.



STEKLARSTVO

PETER HREN, S.P.
GRADEŽ 14, 1311 TURJAK
GSM: 031/356 668
TEL: 01/7881 366

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve

MEGADOM
URESNICI IDEJE CENEJE!

*Zahvaljujemo se vam za
 zaupanje v iztekajočem se letu.
 Vabimo vas, da z nami tudi v letu 2023
 uresničujete ideje ceneje.*

***Mirne in zdrave praznike
 ter vse dobro v letu 2023!***

MEGADOM RIBNICA, OB ŽELEZNICI 4, RIBNICA · tel: 01/835 1 640 · www.megadom.si ·

Ženske za vse čase

Odprtje razstave v Rokodelskem centru v Ribnici

Nejc Lovšin in Barbara Pečnik | foto: Marina Gradišnik in Niko Samsa

Muzejsko društvo Ribnica je že v letu 2021 pričelo z izdelavo seznama znanih osebnosti iz občin Dobrepolje, Loški Potok, Ribnica, Sodražica in Velike Lašče, ki jih s svojim delovanjem društvo pokriva. Ob zbiranju podatkov smo sodelujoči prišli do zaključka, da v vseh parkih kulturnikov med množico moških imen najdemo le maloštevilne ženske. Prav tako na območju vseh petih občin ni skoraj nobene ulice, ki bi bila poimenovana po ženski. Spraševali smo se: Kje so torej ženske? Jih v zgodovini naših krajev res ni oz. niso omembe vredne?

V društvu smo se zato odločili, da ženskam v letu 2022 namenimo več pozornosti in jim posvetimo celoletni projekt **Ženske za vse čase**. Pri raziskovanju smo naleteli na lepo število zanimivih in tudi družbeno pomembnih zgodb posameznic, ki so pustile pomemben pečat za celotno družbo. Bile so operne pevke, slikarke, pisateljice, gospodarstvenice, vidnejše kuharice, zdravnice idr. Vseh naenkrat nismo mogli predstaviti, zato smo z vsakega območja izbrali po eno žensko, za katero menimo, da je v svojem življenju presegla prag domače hiše in ustvarila dodatno vrednost, delila svoj pogled na svet širši množici in poskušala izboljšati okolje in razmere, v katerih je živela.



Izbrane smo predstavili na priložnostni razstavi in v krajši publikaciji.

Za Občino Ribnica smo izbrali **Franjo Bojc Bidovec**, znano zdravnico, in od leta 1981 tudi častno občanko Občine Ribnica. Rodila se je 26. 11. 1931 in leta 1985 na svoj rojstni dan tudi umrla. Prav v njen spomin je bila uvodna razstava odprta v Ribnici ravno na ta dan. Na razstavi jo je predstavila Nada Lavrič.



Mara Kralj zastopa Dobrepolje. Mara Kralj ni bila le žena Toneta Kralja. Bila je slovenska keramičarka, kiparka, slikarka, ilustratorica, oblikovalka lutk in celo filmska maskerka pri snemanju prvega slovenskega filma Na svoji zemlji. Na odprtju razstave nam jo je predstavil g. Edi Zgonc, ki je gospo tudi osebno poznal, z njo sodeloval in je vključen tudi v fundacijo Toneta Kralja. Besedilo o življenju in delu Mare Kralj sta zapisali Marija Žnidaršič in Duška Hočevnar

V Loškem Potoku je pred več kot 100 leti živela **Zofka Kveder**. Bila je pisateljica, urednica, borka za enakopravnost žensk in intelektualka. Njeno življenje že dalj časa raziskujeta tudi člana društva, Bogdana in Vlado Mohar. Pri nastajanju prispevka sta sodelovala oba: Vlado kot tisti, ki je snov zbral skupaj, Bogdana pa tista, ki je vse to spravila na papir.

Marina Gradišnik je zapisala zgodbo **Frančiške Pšenice** iz Sodražice. Bila je gospodarstvenica, ki je pred dobri 100 leti zavzela mesto med moškimi gospodarstveniki in dokazala, da so ženske res na vseh področjih enake moškim oz. jih celo močno prekašajo.

V Laščah je bila izbrana **Marija Perhaj Gorše**, ki je sooblikovala življenje v



Velikih Laščah na področju šolstva, kulture in gledališča ter širši slovenski prostor na področju literature. V Velike Lašče je jeseni 1952 prišla kot učiteljica slovenščine in srbohrvaščine. Od leta 1983 in vse do upokojitve je bila ravnateljica na velikolaški osnovni šoli. Bila je kulturnica, močno vpeta v velikolaško kulturno okolje. Bila je članica velikolaškega kulturnega društva, v katerem je pripravljala proslave ob različnih priložnostih. S profesorjema Tanjo in Janezom Debeljakom je ustanovila tudi Literarni klub. Marija Perhaj je aktivno sodelovala v velikolaškem ljubiteljskem gledališču, včasih kot igralka in skoraj brez izjeme kot lektorica in dramaturginja. Bila je pesnica in pisateljica. Od sredine 60. let je bila članica Društva slovenskih pisateljev in uvrščena v Antologijo slovenskih pesnic. Predstavila jo je Barbara Pečnik.

Vsem, ki so projekt podprli, se na tem mestu iskreno zahvaljujemo, med drugim tudi Občini Dobropolje, Občini Loški Potok, Občini Ribnica, Občini Sodražica, Občini Velike Lašče, Dafin d. o. o., Inotherm d. o. o. in Košček d. o. o.

Dogodek so s pesmijo in glasbo zaokrožile pevke priznanega ženskega zbora Nonet Vitra iz Ribnice. Za to se jim iskreno zahvaljujemo.

Razstava bo v Ribnici na ogled do 16. 12. 2022; nato bo sledilo gostovanje razstave po ostalih občinah. Trubarjeva domačija jo bo gostila marca naslednje leto.

Že sedaj vljudno vabljeni!



A1 Ultra net + TV vas reši počasnega interneta.

Prvo leto samo
19⁹⁹ €
na mesec

**Hitrosti do
300 Mb/s**

A1 Grosuplje
Brvace 1a, Grosuplje
M 040 979 788

A1.si

Navedena hitrost je najvišja možna hitrost, dejanska hitrost pa je odvisna od različnih dejavnikov, ki so opisani v Posebnih pogojih paketov A1 Ultra. Promocijska cena 19.99 € na mesec je del posebne ponudbe A1 Ultra, ki velja do 31. 12. 2022. A1 Ultra paket je namenjen naročnikom, ki želijo izboljšati svojo hitrost in stabilnost pri uporabi A1 Ultra paketa. Posebna ponudba velja za fizične in pravne osebe do 31. 12. 2022. Po isteku 12-mesečnega obdobja promocije se uporablja prva zaračunavani redna cena naročniškega paketa. Popusti se med seboj izključujejo. Za paketo A1 Ultra veljajo Posebni pogoji paketov A1 Ultra, ki so skupaj s Splošnimi in Posebnimi pogoji na voljo na A1.si. A1 Slovenija, d. d., Ameriška ulica 4, 1000 Ljubljana.

Prijazne komemoracije pred dnevom spomina na umrle

Srečo Knafelc



Letošnje spominske slovesnosti so imele poseben pečat, in to zaradi otvoritve nove podružnične šole na Turjaku. Zato je bil poseben tudi nastop številčne skupine učencev in učenk, ki so bili ta dan dvojno obremenjeni, a se jim to pri nastopu ni nič poznalo. Kot vedno se je v govoru predsednika društva spoštljivo spomnilo na žrtve za svobodo; tokrat je bil poudarek zaradi številčne mladosti na sporočilu, da bi

se vsi morali v največji meri potruditi za ohranitev največjih vrednot - miru in življenj. Tako sporočilo je bilo povedano tudi v Robu in nato še v Velikih Laščah, kjer so učenke in učenci OŠ Primoža Trubarja izvedli pisan program recitacij in instrumentalnih skladb. Na tem mestu gre posebna zahvala učiteljicam tako s podružnične šole na Turjaku kot tudi tistim iz OŠ Primoža Trubarja iz Velikih Lašč. Tako bogatega kulturnega programa na Turjaku in v Velikih Laščah zagotovo še nismo imeli. Obenem je bilo tudi sporočilo mladim o dragoce-



nosti miru zagotovo prava popotnica za prihajajoči čas, ki zaradi bližine vojne v Ukrajini in očitnih okoljskih sprememb prinaša nove težke preizkušnje. Zaradi mladih še prav posebej upam, da se prihodnje leto spet srečamo v miru in se skupaj spomnimo borcev za svobodo.



Začetek adventa v Robu

Majda Tekavec | foto: Jože Tekavec

Čajanke iz KUD-a Rob že tradicionalno skrbimo za lepo urejeno okolico vage v središču vasi. Marija se vsako leto potruži in izdela velik venček iz bodičja na kovinski obroč, ki ga je izdelal Bernard. Venček obesi Jože na večji drog, ki ga hranimo že več let in je tudi osnova za cvetnonedeljsko butarico. Na prvo adventno nedeljo po nedeljski maši je gospod Dobrovoljc blagoslovil venec. Prižgali smo prvo svečko in pevski zbor je popestril blagoslov z adventno pesmijo. Vsak teden bo na venčku zagorelo več svečk, za božič pa se bo venček spremenil v božično drevo. Vsem, ki se vozijo skozi križišče v Robu, želimo varno in blagoslovljeno pot naprej.



Skupnostna kreativna kavarna za ugotovitev začetnih pričakovanj deležnikov glede Načrta upravljanja gradu Turjak

Natalija Vrhunc, moderatorka srečanja



Ministrstvo za kulturo je v kontekstu priprave Načrta upravljanja za grad Turjak organiziralo srečanje z lokalnimi deležniki, na katerem smo skupaj razmislili o oživitvi gradu Turjak. V proces ustvarjanja vsebin za grad Turjak Ministrstvo za kulturo namreč želi vključiti vse, ki že izvajajo aktivnosti ali pa se vidijo kot eden od bodočih nosilcev aktivnosti na gradu.

Želimo si, da bi grad zaživel v skupnostnem duhu, v prepletu aktivnosti različnih lokalnih zavodov in društev oz. nosilcev s sodelovanju z občino, kot tudi s prebivalci v bližini. Cilj je čim bolj kakovostna in atraktivna vključitev in predstavitev njegove bogate kulturne tradicije, zgodovine, življenja gradu in lokacije v preteklosti in hkrati vključitev aktualnih vsebin, ki danes živijo skozi spekter delovanja lokalnih zavodov, društev in prebivalcev.

Radi bi ustvarili kakovostno in atraktivno kulturno-turistično točko, ki bo imela svojo sporočilno vrednost za popoldanskega izletnika in za bolj zahtevne obiskovalce, ki bodo v gradu bivali več dni in odkrivali znamenitosti v ožji ter širši okolici, kot tudi za specifične ciljne skupine, kot so šole in ljubitelji zgodovine. Z vpetostjo skupnosti, tj. lokalnih društev in prebivalcev, želimo demonstrirati prihodnost, v kateri oživiljeni zgodovinski objekt predstavlja pomembno točko identitete in življenja lokalne skupnosti in širše.

Srečanje je potekalo v sredo, 23. novembra 2022, z začetkom ob 16.30 na Gradu Turjak, Velike Lašče. Srečanje smo zaključili ob 19.30 s skupnostnim prigrizkom.

Srečanje je bilo zasnovano participativno, tj. vključujoče in sodelovalno ter od 'spodaj navzgor', s čimer je bila lokalna skupnost, ki bo z gradom tudi živela, enakovredno in od začetka vključena v proces.

Po uvodni predstavitvi udeležencev in strokovni predstavitvi s strani Ministrstva za kulturo je bila razprava organizirana po manjših skupinah, v katerih so se udeleženci menjavali, tako da so imeli vsi možnost govoriti z različnimi sogovorniki, s čimer je bilo doseženo učinkovito izmenjevanje, povezovanje in nadgrajevanje idej ter spoznavanje in mreženje lokalnih deležnikov. Razprava je bila strukturirana v treh delih: Priložnosti, izzivi in skupni interesi oživitve gradu Turjak.

V razpravi se je pokazalo, da je pogled udeležencev v vidiku priložnosti, izzivov in skupnih interesov, ki jih prinaša oživitev gradu Turjak, zelo pomenot. Prenovljen grad bo predstavljal priložnost za razvoj in dvig kulturne in turistične ponudbe na podlagi raznolikih dogodkov, vezanih na različne ciljne skupine, od šol, vrtcev ter povprečnega turista, do bolj zahtevnih obiskovalcev, ki jih bo pritegnila butično usmerjena ponudba, kot so npr. specifična kulinarčna ponudba, ki bo temeljila na lokalni oz. tematsko obarvani ponudbi (kot so npr. srednjeveške večerje), predstavitev zgodovine in pomena gradu za protestantizem in razvoj slovenskega jezika, ponudba rekreativnih možnosti v okolici gradu, specifična kongresna in izobraževalna ponudba idr.

Prenovljen grad bo predstavljal priložnost za organizacijo širokega spektra različnih dogodkov in dejavnosti: kulturnih dogodkov (koncerti, predstave, razstave, likovne kolonije ...), praznovanj, verskih dogodkov (poroka, krst), sejmov, delavnic, strokovnih in kongresnih srečanj, team buildingov, vzpostavitve podjetniškega inkubatorja na področju kreativnih organizacij idr.

Območje je s svojim potencialom prepoznano za razvoj ponudbe, ki vključuje vas in širšo okolico, s ponudbo obstoječih in razvojem pohodniških poti, kolesarstva, lokostrelstva, lovstva idr. Razširitev namestitvenih kapacitet in gostinske ponudbe sta prepoznana kot zelo pomembna dejavnika za razvoj turizma na gradu in širše.

Skupni interes se kaže v povečani prepoznavnosti gradu in območja, v povezavi celostne ponudbe širšega območja, v kateri so vključeni lokalni deležniki, sodelovanje na različnih ravneh (interdisciplinarno povezovanje stroke, krajev, občine, občin, ustanov, zavodov, skupin, medsebojno povezovanje, medgeneracijsko in medresorsko povezovanje).

Ključni izzivi, povezani s prenovo gradu, so sprememba (razširitev) nameenske rabe v OPN z dodano namestitveno in gostinsko dejavnostjo ter ureditev parkirišč, s tem povezan odkup zemljišč ter transfer obiskovalcev do gradu. Pomembna je vključitev vasi/prebivalcev in skupno iskanje rešitev.

Sprememba OPN je visoko prioritetna in ključen korak, da bodo ostale predvidene aktivnosti lahko izvedene v predvidenih rokih.

Učenci z gospodinjami pekli kruh in piškote

Dragica Heric

Učenke in učenci osnovne šole so skupaj z gospodinjami pekli kruh za slovenski tradicionalni zajtrk, ki je letos bil 18. novembra, in piškote, s katerimi so pogostili obiskovalce trga v Velikih Laščah ob prižigu lučk.

Članice Društva podeželskih žena uspešno sodelujejo z osnovno šolo Primoža Trubarja Velike Lašče in obema podružnicama. Namen sodelovanja je prenos naravne in kulturne dediščine za ohranjanje le-te ter prenos znanja. Dan pred slovenskim tradicionalnim zajtrkom, ki je osrednji dogodek Dneva slovenske hrane in ga obeležujemo tretji petek v novembru, so Milka, Jelka in Magda, članice DPŽ Velike Lašče, skupaj z učenci osnovne šole pekle

različne kruhe za slovenski zajtrk. Vsi učenci, ki so sodelovali, so bili zelo spretni in so z velikim veseljem mesili testo za kruh, gospodinje pa so bile še bolj vesele, da so svoje znanje in izkušnje lahko delile z mladimi.

Naslednjič so se gospodinje z učenci na šoli srečale zadnji teden v novembru, ko so za pogostitev ob prižigu lučk na Levstikovem trgu v Velikih Laščah in za državno ocenjevanje in razstavo kruhov iz krušne peči v Robu pekle piškote.



Društvo za
ohranjanje dediščine
vabi na

RAZSTAVO JASLIC



Razstavo jaslic
v skritih koticih Gradeža
(pri Turjaku) si v spremstvu
vodnikov lahko ogledate
od 18. decembra 2022
do 8. januarja 2023,
med tednom
od 16. do 19. ure,
ob sobotah in nedeljah
od 13. do 19. ure.

Organiziranim skupinam se priporoča
vnaprejšnja najava.

Odprtje razstave bo
18. decembra 2022 ob 17.30 z
božičnim koncertom in tržnico,
zaključek 8. januarja 2023 ob
17.30 z razstavo poprtnikov.
Vodeni ogledi in tržnica bodo
tudi 26. decembra 2022 ter
1. in 8. januarja 2023 ob 17.30.

Pred epidemijo je bila to številčno največja
razstava jaslic v Sloveniji. Videli boste zelo
različne velikosti ter vse mogoče materiale in
postavitev; pripravljenih je tudi nekaj novosti.



Društvo VITA
za pomoč po nezgodni poškodbi glave

Društvo vita za pomoč po nezgodni poškodbi glave deluje že 30 let

Poškodbe glave so civilizacijski davek sodobnega časa in eden največjih zdravstveno-socialnih problemov v večini razvitih zahodnih dežel. Razvoj tehnike in prometa, spremenjen način življenja, ekstremni športi in nasilje so glavni vzroki nezgodnih možganskih poškodb. Prizadenejo vsa področja človekovega delovanja: gibanje, čutenje, zaznavanje in dojemanje okolja, odzivanje nanj, sporazumevanje, vedenje, čustvovanje. Pogosto so trajne in ne spremenijo le življenja poškodovanega, ampak prizadenejo celotno družino.

Društvo Vita je tako nastalo na pobudo staršev poškodovanih otrok in deluje že okroglih 30 let. Poškodovanim nudimo socialnovarstvene programe za vključevanje v družbo, aktivno preživljanje časa, razvijanje in ohranjanje socialnih veščin, miselnih sposobnosti ter fizičnih in psihičnih sposobnosti.

V Ljubljani deluje dnevni center, kjer se naši člani družijo in udeležujejo delavnic. Organiziramo tudi fizioterapijo in masažo. Vsak mesec organiziramo izlet ter tako spoznavamo lepote Slovenije in pridobivamo nova znanja; dvakrat letno za naše člane organiziramo tabor. Svojci poškodovanih lahko pri nas dobijo nasvete in se vključijo v podporno skupino.

Poleg socialno varstvenih programov izvajamo tudi program osebne asistencije, ki je namenjen vsem vrstam invalidnosti. V ta program se lahko vključijo invalidne osebe, ki preko oddaje vloge na Centru za socialno delo pridobijo odločbo o pravici do osebne asistencije. V letu 2023 se bomo vključili v izvajanje obnovitvene rehabilitacije, ki jo financira Zavod za zdravstveno zavarovanje.

Ker pa želimo, da bi bilo nezgodnih poškodb čim manj, je pomembna dejavnost društva tudi preventiva na področju cestnega prometa. Največ poškodb možganov se namreč zgodi zaradi prevelike hitrosti, uporabe mobilnih telefonov med vožnjo ali hojo, vožnje pod vplivom alkohola ali mamil, neuporabe varnostnega pasu in čelade, slabe vidnosti pešcev na cesti in neupoštevanja cestno prometnih predpisov. Zato s podporo Agencije RS za varnost prometa redno izvajamo predavanja, s katerimi ozaveščamo javnost o tovrstni problematiki.

Več o nas, aktualna dogajanja in kontakte boste našli na spletni strani <http://www.vita-poskodba-glave.si/> in družabnem omrežju Facebook pod imenom Društvo Vita (<https://www.facebook.com/d.vita.novicke>).

Luč miru iz Betlehema



Kaj ti je, da spiš? Vojna, stiske, bolezni, nesreče, osamljenost ...

Kaj pa ti? Se bojiš? Živiš, kakor da se ni nič zgodilo? Seveda, težko nam je, ko vidimo, kaj vse se dogaja in se nam zdi, da ne moremo nič.

Pa vendar je že iskra dovolj, da vname ogenj, in kaplja dovolj, da ga pogasi. Zbudi se! Božič je!

Naj ti ne bo vseeno za temo v svetu. Ni ti treba spremeniti vsega, naredi eno dobro delo, pospravi sobo, skuhaj komu kavo, spusti avto predse. Ko boš premaknil sebe, boš obrnil svet. Zaneti iskro, naj v tebi zasije Luč.

Vstani in sveti

Letošnje geslo je »VSTANI IN SVETI.« Zaradi vsega hudega na svetu človeka postane strah. Ta je posledica naše velike negotovosti in nemoči, ki jo ob tem čutimo. Pred vsem hudim se zdijo naša majhna dejanja dobrote kot boj proti velikanom. Prav zato sta naša pogosta odziva na vse slabo in težko v naši okolici beg in spanje. Nekako se zamotimo, da bi pozabili na vsa težka bremena; v virtualnem svetu in raznih adventnih omamah hitro najdemo zavetje pred slabim. Toda zato ni nič manj slabega; kvečjemu se slabo, ko ga ignoriramo, samo še hitreje razrašča. Ne da bi vedeli, mu sčasoma začnemo pritrjevati tudi sami, ker je tudi to lažje kot dopuščati, da te vznemirja in tako sili k uporabi in aktivnosti.

Letošnja poslanica zato želi prebuditi vsakega od nas, da bi se najprej zla in težkega v svetu začel zavedati in da bi nato razumel, da je prav to poziv, naj vsak od nas ob tem nekaj naredi. Ne smemo misliti, da nekaj pomenijo samo velika in pomembna, glasna dejanja politikov in diplomatov, socialnih služb in drugih dobrodelnih institucij. Ne, prav vsako, še tako majhno dejanje v svet teme prinaša luč.

Skavti bomo pod geslom Vstani in sveti tudi letos poskrbeli, da bo luč miru iz Betlehema zagorela v naših domovih. Tradicionalni sprejem luči pri svetih mašah bo letos potekal v sledečih terminih:

- **VELIKE LAŠČE: nedelja, 18. 12. ob 7:30 in 10:00**
- **ROB: nedelja, 18. 12. ob 8:30**
- **ŠKOCJAN: nedelja, 18. 12. ob 8:00**
- **VIDEM: nedelja, 18. 12. ob 7:30 in 10:00**



Gozdovi za prihodnost

Andrej Vertelj

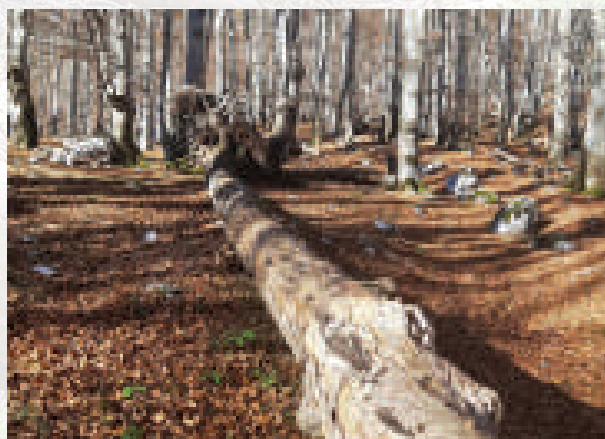
Slovenija je bogata z gozdovi. Kar 58 % površine predstavlja gozd. Poleg lesa, čiste vode in zraka, prostora za rekreacijo in nabiranja gozdnih plodov so gozdovi vse bolj pomembni tudi zaradi blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe. Človeške dejavnosti, kot so promet, kurjenje fosilnih goriv, industrija, povečujejo delež toplogrednih plinov v ozračju. Koncentracija najpomembnejšega toplogrednega plina CO₂ se je od leta 1750 povečala za okrog 40 %. Povprečna globalna temperatura na zemeljskem površju se je v primerjavi z obdobjem pred industrijsko revolucijo zvišala za okoli 1,0 °C. Ogrevanje naj bi se še stopnjevalo in med letoma 2030 in 2050 doseglo raven 1,5 °C.

Podnebne spremembe pomembno vplivajo na gozdove. Zaradi bolj pogostih ekstremnih vremenskih pojavov se v gozdovih pojavlja vse več primerov požarov, vetrolomov, snegolomov, težav z boleznimi in napadov

škodljivcev. Vsi ti pojavi imajo negativen vpliv na zdravje gozda in redno oskrbo lesne industrije ter ostalega prebivalstva z lesom. Les je ob teh pojavih pogosto močno, včasih tudi popolnoma razvrednoten. Podnebne spremembe vplivajo na gozdove, a tudi gozdovi vplivajo na potek podnebnih sprememb. Gozdovi delujejo kot ponor in skladišče ogljika. To pomeni, da se ogljik, prisoten v zraku, med rastjo dreves veže v les, liste, iglice, korenine in nazadnje v gozdna tla ter nato tam ostane dolgo časa. Tako gozdovi pripomorejo k zmanjševanju ravni CO₂ v ozračju, kar ugodno vpliva na blaženje podnebnih sprememb. Gozdovi so med največjimi kopenskimi ponori in skladišči atmosferekega ogljika. Sprejmejo približno 9 % slovenskih letnih izpustov toplogrednih plinov.

V Sloveniji obstaja dolga tradicija sonaravnega in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, vendar še ni tako prilagojeno, da bi lahko kar najbolje

izkoristili potencial gozdov za blaženje podnebnih sprememb. Novembra 2020 je Zavod za gozdove Slovenije začel izvajati projekt »Gozdovi za prihodnost«. Projekt se izvaja v sodelovanju z oddelkom za gozdarstvo na Biotehniški fakulteti. Cilj projekta je povečanje ponorov ogljika v gozdovih. To si želimo doseči s prilagoditvijo trenutnega gospodarjenja z gozdovi. S tem namenom smo po Sloveniji organizirali več sestankov, na katerih so sodelovali tako gozdarski strokovnjaki kot lastniki gozdov. Predstavili smo jim načine ukrepanja v gozdovih, s katerimi lahko pripomorejo k povečanju ponorov ogljika. Prav tako smo pripravili več dokumentov, v katerih je problematika natančno predstavljena. Javno so dostopni na blogu Zavoda za gozdove. Tako se lahko vsi zainteresirani poglobljeje spoznajo s podnebnimi spremembami, z vplivi gozda in gozdarstva nanje in načini, kako lahko sami pripomorejo k zmanjševanju njihovih posledic.



32. razstava pasemskih malih živali DGPMŽ Velike Lašče

Jakob Indihar, tajnik DGPMŽ
Velike Lašče | foto: Boštjan Podlogar



Društvo gojiteljev pasemskih malih živali Velike Lašče je 22. in 23. oktobra organiziralo razstavo pasemskih malih živali. Razstava je bila v parkirni hiši pod športno dvorano OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče. Razstavljalci smo na ogled postavili naše pasemske male živali, in sicer 10 pasem kuncev, 20 pasem perutnine, 10 pasem golobov in 15 vrst ptic. Vsega skupaj je bilo več kot 300 razstavljenih živali. Ocenjevanje je potekalo v sodelovanju s sodniki SZDGPMŽ.



Razstavo si je ogledalo lepo število obiskovalcev. Vsem se člani DGPMŽ zahvaljujemo za obisk in darovane prostovoljne prispevke. Razstave ne bi mogli uspešno izpeljati brez naših podpornikov in donatorjev: Trgoup d. o. o., KG-Dent d. o. o., LSP d. o. o., Avtoservis Boštjan Zabukovec s. p. in Gtwrap Gašper Bavdek s. p. Vsem se lepo zahvaljujemo; posebna zahvala gre Občini Velike Lašče za brezplačen najem prostora in finančno podporo.



Uspešno izpeljano predavanje o registraciji dopolnilne dejavnosti na kmetiji

Stella Vlašić, Javni zavod Trubarjevi kraji

V četrtek, 10. 11. 2022, ob 18. uri smo v sodelovanju s Kmetijsko gozdarskim zavodom Ljubljana uspešno izvedli predavanje na temo registracije dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Predavanje je potekalo v sejni sobi Levstikovega doma; udeležilo se ga je 8 udeležencev. Po začetnem pozdravnem in uvodnem nagovoru je sledilo strokovno predavanje, ki ga je vodila gospa Barbara Lapuh, svetovalka koordinatorica za kmetijsko in dopolnilno dejavnost na kmetiji.

Predavanje je bilo izčrpno, zanimivo in poučno; potekalo je v sproščenem vzdušju skozi vprašanja in odgovore.

Dogodek z vabilom smo objavili tudi na naši spletni in Facebook strani; e-mail z vabilom smo poslali tudi vsem morebitnim interesentom.



Digitalno opismenjevanje starejših v Velikih Laščah

Danica Cvetko

Verjetno ga ni med nami, ki se ne bi vedno bolj zavedal pomembnosti digitalnega opismenjevanja, o katerem je v zadnjem času toliko govora, saj je vse več postopkov vezanih prav na tovrstno znanje.

Univerza za tretje življenjsko obdobje Velike Lašče v svoj program že vrsto let uvršča tudi računalniške krožke, na katerih se udeleženci učijo upravljanja z računalniki, tablicami in pametnimi telefoni. Tako smo po dveh covidnih letih v letošnjem spomladanskem semestru za učenje računalništva oblikovali dve skupini: eno začetniško in eno za tiste,

ki so želeli svoje znanje na omenjenih napravah nadgraditi. Pri tem je seveda treba upoštevati, da so predznanja udeležencev zelo različna, zato so različne tudi želje po dodatnem znanju; ne prav lahka naloga mentorja pa je, da skuša te želje v čim večji meri upoštevati. V jesenskem semestru smo predvideli le eno – nadaljevalno – skupino, izkazalo pa se je, da je zanimanje za računalništvo tolikšno, da smo morali namesto ene oblikovati dve skupini, ki se z mentorjem sestajata vsak teden.

Znano je, da že nekaj let klasične – bodisi stacionarne ali prenosne – računalnike nadomeščajo kar pametni telefoni. Med starejšimi se marsikdo še ni odločil za nakup te naprave, saj se boji, da z njo ne bi znal upravljati. Že res, da so tukaj otroci ali vnuki, ki bi jim pri tem

lahko pomagali, a kaj, ko ti največkrat nimajo časa ali pa potrpljenja za prenos svojega znanja na starše/babice/dedke. Z namenom, da bi tudi takim osebam zagotovili, da pridejo do teh znanj, smo v UTŽO Velike Lašče stopili v stik s potujočo učilnico Simbioza Mobiln@, ki izvaja računalniško usposabljanje za starejše vsepovsod po Sloveniji.

Tako bomo v januarju 2023 v Levstikovem domu v Velikih Laščah skupaj z njimi organizirali začetno delavnico Moj pametni telefon za začetnike, na kateri bodo obdelana naslednja področja:

- vklop/izklop telefona,
- fizični svet telefona,
- upravljanje po zaslonu na dotik,
- začetni zaslon ali namizje, navigacijska vrstica, obvestilna vrstica,
- osnovne nastavitve: zvonjenje,

Univerza za tretje
življenjsko obdobje
Velike Lašče vas vabi na
predavanje z naslovom

Kako čustva vplivajo na telo, bolezni in zdravje

»Če naša čustva v umu ostanejo eno noč, prodrejo v naše subtilno telo; če tam ostanejo tri dni, lahko preidejo naprej v naše grobo fizično telo v obliki bolezni.«

dr. V. O. Ruzov

Nekaj poudarkov iz vsebine:

- kako čustva vplivajo na bolezni srca, kože, ščitnice, pljuč, jeter idr.;
- avtoimunske bolezni, alergije, intolerance, osteoporoza, revma, rak, ušesa, oči, ženske bolezni;
- idealna dnevna rutina in sprostitvene tehnike;
- naravno zdravljenje kroničnih bolezni in težav;
- kaj vse vpliva na naše delovanje;
- umetnost transformacije tako imenovanih »negativnih« čustev;
- kako se naučimo prepoznati sporočila svojega telesa;
- v čem je skrivnost optimalnega celostnega zdravja in
- na koncu sledijo še vprašanja in odgovori.

Predavanje bo v torek, 10. januarja 2023, ob 15.30 v Klubski sobi Levstikovega doma v Velikih Laščah in je namenjeno vsem, ki jih ta tema zanima. Udeležba je brezplačna in ni vezana na članstvo v UTŽO. Prijava ni potrebna.

Navedeno tematiko nam bo predstavil Andrej Pešec, univ. dipl. politolog, avtor štirih knjig, ki deluje kot celostni psiholog, pedagog, trener in strokovnjak za odnose, leadership ter osebni razvoj. V svoja predavanja, ki jih izvaja tako doma kot na tujem, vključuje nenavadne praktične primere in zanimive zgodbe iz vsakdanjega življenja; zanje je značilna tudi sinteza sodobnih celostnih znanj, leadershipa in motivacijske filozofije. Prepričana sem, da bo v predavanju z omenjeno vsebino lahko prav vsak našel nekaj zase, zato lepo vabljeni, da se ga udeležite.

glasnost pogovora, osvetlitev zaslona in trajanje prižganega zaslona,

- klici: klic shranjene in neshranjene številke, neodgovorjeni klici,
- imenik: spoznavanje in pregled, ustvarjanje novega stika,
- SMS in MMS: razlike, ustvarjanje novega sporočila, pošiljanje slik, branje prejetih sporočil, uporaba tipkovnice telefona,
- uporaba mobilnih podatkov in WIFI.

Za zgoraj navedene vsebine bodo za popolne začetnike potrebna tri srečanja po dve uri. Na delavnici, ki je brezplačna, udeleženci sodelujejo s svojim pametnim telefonom. Če ga že imate, ga torej prinesite s sabo; če ga še nimate, pa je morda napočil čas, da razmislite o njegovi nabavi.

Tako. Če ste med tistimi, ki jih zanima tovrstno osvajanje novih znanj, se lahko na delavnico prijavite tako, da me pokličete na tel. št. 041 380 036. Točen datum bo Simbioza določila v drugi polovici decembra; predvideno je, da bi se delavnica izvajala ob četrtnih ali petkih z začetkom ob 10. uri. Vsi, ki se boste prijavili, boste o točnem datumu pravočasno obveščeni. S prijavo nikar ne odlašajte, saj je to edinstvena priložnost, da se tudi vi digitalno izobrazite. In ne pozabite: v skupini boste med sebi enaki mi, zato le pogumno!

UTŽO Velike Lašče ponovno v polnem zagonu

Danica Cvetko

Univerza za tretje življenjsko obdobje Velike Lašče je v oktobru in novembru spet začela s svojo dejavnostjo, to je z organizacijo študijskih krožkov za razna področja. Poleg tega, da so mnogi starejši željni znanja in druženja tako z mentorji kot z vrstniki, jim študijsko okolje nudi tudi možnost, da na izbranem področju pokažejo svojo ustvarjalnost in z drugimi slušatelji izmenjujejo svoja mnenja.

V prejšnji številki Troble je bil objavljen razpis; tokrat pa naj na kratko povzamemo, kateri študijski krožki potekajo v letošnjem študijskem letu ter kdaj in kje:

- **Naš kraj včeraj, danes, jutri** že vrsto let vodi mag. Barbara Pečnik. Skupina se praviloma sestaja na vsakih 14 dni, in sicer ob ponedeljkih ob 16 h v prostorih Trubarjeve domačije; večkrat so organizirani tudi obiski raznih razstav in/ali muzejev ter drugih zanimivosti.
- **Proučevanje religij** in posameznih religijskih sklopov vodi dr. Matija Nared, poteka pa ob torkih med 10.00 in 11.30 v klubi sobi Levstikovega doma v Velikih Laščah.
- **Urjenje spomina in kognitivnih sposobnosti** je nov krožek, ki ga vodi Matjaž Nosan iz Ribnice in za katerega vlada veliko zanimanje. Dogaja se v klubi sobi Levstikovega doma, in sicer ob sredah z začetkom ob 10 h.

- **Računalniški krožek** vodi Leon Zobec iz Ribnice. Tudi za ta krožek je bilo veliko prijav, zato smo zaradi lažjega dela namesto ene oblikovali dve skupini. Prva skupina se sestaja ob četrtnih, druga pa ob petkih ob 9.30 v klubi sobi Levstikovega doma. Delo poteka na osebnih računalnikih, tablicah in/ali pametnih telefonih.
- **Literarno skupino** vodi mag. Ana Porenta, sestaja pa se praviloma enkrat mesečno ob četrtnih ob 17 h v klubi sobi Levstikovega doma, dodatno pa ob raznih literarnih dogodkih.
- **Pogovori z zdravnico** je debatni krožek, na katerem slušatelji z mentorico Darinko Grmek Štrukelj obdelujejo razne aktualne teme, in sicer enkrat do dvakrat na mesec ob četrtnih ob 17 h v klubi sobi Levstikovega doma.
- **Čebelarski krožek** že tradicionalno poteka vsak prvi petek v mesecu ob 17 h v klubi sobi Levstikovega doma; vodi ga Brane Borštnik.
- Na novo smo začeli s **tarokom**. Krožek vodi Matjaž Nosan, dogaja pa se ob torkih z začetkom ob 17.15 v knjižnici na Trubarjevi domačiji.
- **Likovna skupina** naj bi z delom začela v mesecu decembru.

Če je morda še koga pritegnila vsebina katerega od naštetih krožkov, se lahko še vedno pridruži, še prej pa naj se prijavi na tel. št. 041 380 036. Pa srečno!



Upokojski kotiček

Zanimivo, veselo in sproščeno ...

lepo nam je bilo.

Helena Grebenc Gruden | foto: Martin Gruden

Martinovanja še nismo pozabili, Gornje Dubrave tudi ne in že se vse povsod prižigajo noveletne lučke.

Ampak po vrsti. Najprej naš novembrski izlet. Tudi tokrat je moral biti za začetek malo poučen in raziskovalen.

Spoznali smo oljarno in mešalnico v Središču od Dravi. Prisluhnilni smo predavanju in predstavitvi, kako se naredi dobro bučno olje in kaj vse lahko z njim naredimo. Seveda brez degustacije ni šlo in tudi prodajna ponudba je bila

kar bogata. Takoj se je videlo, da njihov posel ni od včeraj. Konec koncev je bila tu oljarna že od leta 1919. Zgodba se je začela z prvimi lastniki družine Vargazon. Danes pa so lastniki Jeruzalem SAT d. o. o. vsi zaposleni in nekaj sodelujočih članov. Proizvajajo štajersko-prekmursko bučno olje po naravnem tradicionalnem postopku iz semen buč, pridelanih v Prelekiji in Prekmurju. Z označbo geografskega porekla se njihovo olje uvršča v najvišji kakovostni razred.

Z dobrimi vtisi, recepti, oljem in raznimi dobrotami iz njega smo pot nadaljevali proti hrvaški meji. Kmalu smo se znašli v deželi Gruntovčanov, se spomnili Dudka in Regice in že smo prispeli na naš končni cilj v Gornjo Dubravo sredi Medžimurske županije. V restavraciji K Jeleni so nas pričakali z glasbo že na vhodu in začeli smo vinsko slavlje veselo in sproščeno. Včasih se je ta restavracija imenovala »Krčma k Jeleni«. Potomci so jo povečali, jo nadgradili v restavracijo in postali so znani po dobri hrani in vinu. Ta del Hrvaške je znan po biološki pridelavi hrane in vina. Ponašajo se z dobrim šiponom, rumenim muškatom in rizlingom. Tako je naše Martinovanje pope-

stril tudi krst vina, pri katerem sta pridno in profesionalno asistirala tudi naša Franja in Emil ter vsi ostali z nazdravljanjem sebi in novemu vinu. Ples je botroval dobremu počutju in brez težav in prevelike žeje smo v veselem vzdušju zaključili letošnje Martinovanje.

V novembru smo načrtovali in žal na naslednje leto prestavili druženje na Alzheimer caffeju s Spominčico in pogovor na temo Varno na cesti in varno doma s policistom Jankom Divjakom. Ampak nič hudega. Tako se lahko bolj posvetimo prihajajočim praznikom. Naš upravni odbor in vsi merodajni pa prihajajočemu volilnemu Občnemu zboru, ki bo v soboto 25. februarja 2023. Na vrsti je menjava nekaterih članic in članov našega vodstva in lahko bi rekli, da so razpisana prosta delovna mesta za predsednico/predsednika, podpredsednico/podpredsednika, tajnico/tajnika, blagajničarko/blagajničarja, nekatere referentke/referente in poverjenice/poverjenike. Zato kar pogumno na plan s predlogi in namigi. Oglasite se svojim poverjenicam in jim zaupajte svoje želje in ideje. Za sodelovanje se vsem že vnaprej zahvaljujem!





**Oljarna Jeruzalem SAT v
Središču ob Dravi**



Predstavitev podjetja



Kmalu bo iz mošta vino



Martinovanje

Drage občanke, občani!

*Naj vam božična noč
prinese čarobnost in mir,
najdaljša noč srečo
in veselje,
novo leto pa zdravja,
uspehov in nova
skupna veselja!*

Člani DU Velike Lašče



Naši dragi Uki, Julki, Julijani Zakrajšek!

Na zadnji sončni petek v oktobru sem obiskala sestrično moje pokojne mame Julko Zakrajšek in ji v imenu DU Velike Lašče zaželela vse dobro, boljše, najboljše za njen 110. rojstni dan. Vedno znova me preseneti njena dobra kondicija in vedrina. Prijetna sogovornica je in rada mi razloži, kako so živeli včasih, mi pripoveduje o sorodstvu in o delu, disciplini, vztrajnosti. Polno delovno dobo je opravila v Ljubljani in se po upokojitvi vrnila domov na Opalkovo pri Velikih Laščah. Ker svoje družine ni imela, je prevzela skrb za sorodstvo in ker se dobro z dobrim vrača, sedaj živi v samostojnem gospodinjstvu na Podulaki pri pranečakah in pranečakinjah. Dobra volja, iskrene misli, zdrava kmečka pamet in ročna dela so vodilo za njeno dobro počutje. Želimo ji, da bi tako bilo tudi vnaprej in na snidenje naslednje leto.

Helenina Helena

Še eno Parnasovo leto – triindvajseto

Metka Starič, vodja projektov, Zavod Parnas



Mala barja Marja

Z odprtjem novega TIC Kozolec v aprilu je zaživel interpretacijski center za Miško dolino Natura 2000, ki smo ga v sodelovanju s številnimi zunanjimi sodelavci uresničili v Zavodu Parnas. S tem smo v velikolaški deželi pridobili sodoben, svež in zgledno urejen center, ki omogoča odličen vpogled v najbolj dragocene dele našega okolja in dediščine nasploh. Obiskovalcem je omogočeno lastno raziskovanje; po dogovoru v projektu delujemo tudi kot info točka za Miško dolino Natura 2000. Zanimanje je veliko in povratne informacije odlične. Koliko truda, dogovarjanj, učenja in potrpežljivosti je potrebno pri takih projektih, je najbrž res težko razumeti. Res pa je tudi, da še več kot projektni rezultati prinašajo premiki v glavah. Zato tudi na tem mestu velja zahvala vsem pristojnim, torej nekdanjemu županu Antonu Zakrajšku in takratnemu JZ Trubarjevi kraji, ki sta nas podprla pri prvih idejah, dogovorih in zelenih vsebinah projekta, da smo lahko prijavili projekt z vsebinami tudi na Trubarjevi domačiji, ter občinski upravi in dr. Tadeju Malovrhu, ki je takoj po prevzemu županske funkcije premaknil zaustavljene vsebine z mrtve točke z besedami: »Seveda bomo na Občini podprli, če imate pa že vse odobreno. Povejte mi le, kje so možnosti za še en korak naprej.« Zahvaljujemo se tudi novemu JZ Trubarjevi kraji, ki je skupaj z informatorji na noge postavil celoten TIC Kozolec. Po zaključku projekta bodo interpretacijske vsebine prešle v last Občine Velike Lašče, ki se je že zavezala, da bo v Kozolcu zagotavljala tudi potrebno trajnost pridobljenih vsebin.

Ker nam je Ministrstvo za okolje lani odobril podaljšanje projekta Mala barja Marja za dve leti (do oktobra 2023), nam bo uspelo uresničiti vse predvidene vsebine, zastavljene še v letu 2017. Dokončno potrjen OPN je ustvaril pogoje tudi za vnos izobraževalne poti ob Rašici; trenutno ZRSVN s svojimi podizvajalci

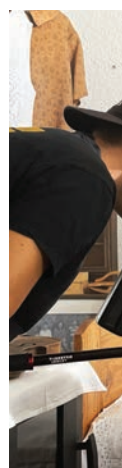
zaključuje s projektiranjem in pridobivanjem vseh potrebnih soglasij in vsebinsko sledi interpretaciji, ki smo jo pripravili v Parnasu. Tako pri poti kot pri centru se o vseh vsebinah usklajujemo tudi z Občino Velike Lašče in JZ Trubarjevi kraji. Zunanji izvajalec Sekirišče d. o. o. je pod okriljem ZRSVN prevzel dodatna dela na številnih projektnih površinah v Miški dolini, na katerih v projektu ponovno vzpostavljamo mokrotne travnike in nizka barja. Z domačimi študenti in dijaki smo v poletnem času in jeseni izpeljali deset akcij odstranjevanja tujerodnih invazivnih vrst, predvsem kanadske in orjaške zlate rozge.



Sporočila poprtnika

Parnas povezuje nosilce izročila priprave poprtnika iz vse Slovenije – z najbolj aktivnimi smo bili ponovno uspešni na razpisu Ministrstva za kulturo. S preizkušenimi sodelavci in izvajalci smo realizirali zastavljene vsebine: v sodelovanju s podjetjem Experience (Rok Borštnik) smo posneli 13-minutni dokumentarni film Sporočilo poprtnika, ki je aktiviral dediščinsko skupnost pri ohranjanju priprave poprtnika v Ribniški dolini. Nosilke izročila iz Ribniške doline in Sodražice so ob tem sodelovale s Knjižnico Miklova hiša – z bibliotekarjem Domnom Češarkom, Muzejem Ribnica – Rokodelski center Ribnica. Odkritja upokojenega novinarja. Ilje Popita smo podkrepili s posnetki iz Rokopisne zbirke NUK. Film je bil posnet v prostorih ribniškega gradu z okolico, pri nosilkah izročila doma in na Škrabčevi domačiji. Luka Ilc je prepričljivo odigral ribniškega graščaka Rudeža, Marinka Vesel pa ribniško gospodinjko.

Nosilci izročila iz Loškega Potoka, Sodražice in Svibnega so pridobili premične panoje za k svojim razstavam poprtnikov, na Golem nove prte za blagoslov poprtnikov in v Loškem Potoku risbe za gledališče kamišibaj; nosilci iz velikolaških krajev so bogatejši za komplete noveletnih voščilnic ter promocijski film za Festival božičnega kruha na Gradežu in v Laščah. Pri njem smo s skupino Krheljčki aktivirali mlade z Gradeža; sodelovali so tudi Jožica Zabukovec, Klemen Jeglič in drugi člani DOD; mladi nosilke izročila Katja Indihar in Tinkara Perhaj preverjeno obvladata peko poprtnika. Na Blokah so ob pomoči podjetja Mili fotografija, Milena Vintar s. p. pridobili urejen arhiv fotografij; skupaj s TA Vitamia (Rok Jarc) je pripravljen in preizkušen enodnevni turistični paket za manjše skupine tujih gostov; venezuelski gostje s slovenskimi koreninami so ga odlično ocenili.





Občinski razpis Društva 2022

Seriji kratkih promocijskih filmov Gremo v Lašče, ki jih pripravljamo z Different Angles Tadej Bavdek s. p. in Parnasovimi prostovoljci, se je letos pridružil tretji. Promovira Mišjo dolino, nov interpretacijski center v TIC Kozolec in (bodočo) izobraževalno pot ob Rašici s spremljevalnimi aktivnostmi za družine. Poleg tega smo tri odprte dneve na Trubarjevi domačiji popestrili z našimi (brezplačnimi) knjigoveškimi delavnicami za družine in posameznike – na slovenski kulturni praznik, dan reformacije in Poletno muzejsko noč, ko se nam je z delavnico kirigamija pridružila tudi umetnica Marija Prelog. V sodelovanju z JZ Trubarjevi kraji in sodelavko Mileno Vintar s.p. ves čas zagotavljamo tudi različne knjigoveške delavnice za šolske skupine na Trubarjevi domačiji.



Metulji in kačji pastirji

V projektu smo vodilni partner projekta, sodelujemo s Pokrajinskim muzejem Kočevje ter podjetjema Lesart iz Kočevja in Tran-Sport iz Ribnice. Za nami je več kot polovica projekta in tudi Zavod Parnas se lahko pohvali z nekaj pridobitvami. Skupaj z domačim izvajalcem (Domen Indihar s. p.) smo očistili zarast na poti do nekdanjega studenca Podtrn, ki je ob nekdanji rimski cesti. V sodelovanju z velikolaškimi četrtošolci in učiteljicama Janjo Samsa in Renato Gradišar smo izpeljali nekaj raziskovalno-očiščevalnih akcij na Cereji in Predvratnici. Želimo si, da bi javna pot do Podtrna spet postala dostopna (večino časa je zamrežena z električnim pastirjem). Predstavlja velik potencial vsaj kot učilnica na prostem za vrtec

in šolo, če že kmetijstvo in turizem tu ne zmoreta sobivati. Drugo leto bodo mladi sooblikovali novo pot v aplikaciji Mišja dolina 2GO; na voljo jim bodo nove ilustracije akad. slik. Marije Prelog. S študijskim krožkom Metulji in kačji pastirji in Olgo Marguč smo se lotili pregleda ponovne uporabe starih vezenin in čipk iz naših omar ter z njimi povezanih rokodelskih znanj in tehnik. Prvi inovativni izdelki so že našli pot do končnih kupcev. Skupaj z ekipo Different Angles in Olgo Marguč smo posneli dva krajša filma, ki nagovarjata k ponovni uporabi čipk in vezenin. Prvega pri Slavi Petrič na Gmajni, drugega sredi velikolaških travnikov in polj. Aktivnosti so 80 % sofinancirane s strani Evropskega sklada za regionalni razvoj.

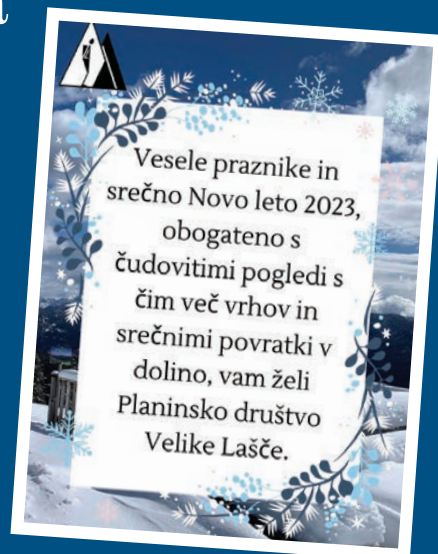




Z mladimi planinkami in planinci varno v svet pohodništva

Anamarija Rigler, Planinsko društvo Velike Lašče

Kot vsako leto smo v Planinskem društvu Velike Lašče tudi v letu 2022 pričeli s tradicionalnim novoletnim pohodom na Kamen Vrh in Grmado. Po dveh letih, ki sta precej omejili delovanje društva, smo letos spet lahko izvedli več organiziranih pohodov.



Junija smo se po dveh letih premora lahko ponovno družili na tradicionalnem pohodu po Velikolaški kulturni poti in trenutno se že aktivno pripravljamo na organizacijo prireditve za prihodnje leto, ko bomo izvedli jubilejni 30. pohod.

Zelo aktivni so bili tudi člani markacijskega odseka društva in verjetno je največ občanov opazilo rezultat delovne akcije pod Grmado, kjer so naši markacisti res lepo uredili planinsko pot, da bo vzpon na Grmado sedaj varnejši.

Člani upravnega odbora Planinskega društva smo najbolj ponosni na odločitev, da po dolгих letih ponovno aktivno vzpostavimo stik z mladimi in tako smo v sodelovanju z osnovno

šolo v mesecu novembru pričeli s planinskim krožkom za osnovnošolske otroke. Na krožku želimo usposablјati otroke za varno planinarjenje v poznejših obdobjih in oblikovati njihov spoštlјiv in kulturn odnos do narave. Učenci bodo prek različnih dejavnosti pridobivali nova znanja, izkušnje in spretnosti; veliko se bodo gibali in v naravi sprostiti, si krepili psihofizične lastnosti, se navajali vztrajnosti in se znali pravilno orientirati. Spoznali bodo lik planinca, planinsko opremo, pravilno gibanje, priprave na pohod, nevarnosti in vse, kar je povezano s planinsko tematiko.

Krožek bomo izvajali predvsem na prostem s pohodi, ki jih bomo po-

pestrili z raznimi nalogami, zgodbami in igrami, s pomočjo katerih se bodo otroci učili. Ob za pohod neprimernih vremenskih pogojih bomo izvajali planinske urice in se zabavali.

Zato vabimo vse zainteresirane mlade planinke in planince, da se nam pridružijo v svetu pohodništva.

Vse ljubitelja pohodništva vabimo, da skupaj z nami aktivno zaključite leto z božičnim pohodom z lučkami ter začnete novega z novoletnim pohodom na Kamen vrh in Grmado. Vodniki so za vas v prihajajočem letu pripravili pester program pohodov, kjer bo vsak ljubitelj pohodništva lahko našel nekaj po svoji meri.



Rebeka Duščak svetovna prvakinja

Ponosni ati Matija Duščak

Med 28. 10. 2022 in 7. 11. 2022 je v Abu Dhabiju v Združenih arabskih emiratih potekalo svetovno prvenstvo v ju-jitsu borbah, ki se ga je udeležilo 80 držav in več kot 1700 tekmovalcev.

Udeležila se ga je tudi Rebeka Duščak iz Hrovače v kategoriji do 16 let borbe nad 63 kg. In pometla z vso svetovno konkurenco.

V soboto, 29. 10. 2022 so se začele borbe. V Rebekini kategoriji je bilo 11 tekmovalk, zato je imela 4 tekme.

V prvi je z dobro taktiko in natančnimi udarci po točkah premagala Nemko. V drugi in najtežji borbi pa je dobila staro znanko iz Črne gore. Čeprav je Črnogorka vodila po točkah, je Rebeki uspel čudovit met nasprotnice. Premagala jo je s Full Ipponom, torej kombinacijo neubranljive brce ali udarca, meta na hrbet in držanja na tleh 15 sekund. Po tej tekmi je vedela, da lahko računa na



Žlahtne medalje Rebeke, Evelin in Hane



Dva svetovna prvaka na pripravi v Sevnici

medaljo. V tretji borbi je premagala Italijanko po točkah.

V finalni tekmi se je soočila s še eno Črnogorko. Slednja je prav tako vodila po točkah, a je Rebeka šla na vse. Ko je Črnogorko zagrabila za met, se je le-ta iz obupa kar sama vrgla na kolena. A Rebeka je vedela, da za to ne bo dobila točk, zato jo je dvignila in prevrnila na tla. Osvojila je še en Full Ippon in s tem je osvojila zlato medaljo!



Zasluzena zlata medalja

Rebeka šest let trenira ju-jitsu v športnem društvu Sibor in pobrala je že nekaj medalj za prikaz tehnik. Borbe je začela trenirati šele zadnje leto in pokazala borbenost in moč. Zato se je uvrstila v reprezentanco. Svetovno prvenstvo je bilo njeno tretje mednarodno tekmovanje, vendar je pokazala, da je z odločnostjo in vztrajnostjo mogoče priti na svetovni vrh.

Iskrene čestitke in še na mnoge zmage.

Zdravja, sreče in veselja polnih dni v novem letu Vam želi ...

NIBE
TOPLLOTNA ČRPALKA
NIBE S2125



KNUT
ŠVEDSKE TOPLLOTNE ČRPALKE



PRIJATELJI
V MRZLI ZIMI
ŠVEDSKI KAMINI
Contura



080/71-72 | www.knut.si

Iz velikolaškega okraja

Božični blagoslov z ognjem, vodo in kruhom

Metka Starič

V večkrat prihaja do nejasnosti, ali sta božični kruh in poprtnik eno in isto. Na podlagi zapiskov Pavle Štrukelj lahko razberemo, da je bilo ime poprtnik v naših krajih rezervirano le za boljši kruh iz bele moke, okrašen in spečen pred tremi kralji. Toda hlebce kruha so na mizo obredno postavljali za vse tri svete večere, za božični ali sveti večer, pred novim letom in pred svetimi tremi kralji. Vse, kar je bilo na božični mizi, ob njej ali pod njo, je prinašalo zdravje, srečo in napovedovalo dobro leto. Božična miza je morala biti pripravljena že pred mrakom, ko so se vrnili z obhoda, na katerem so pokadili in pokropili prostore po hiši in vsa gospodarska poslopja.

Blagoslov s kruhom

Na Veliki Slevici se je praznovalo vse tri svete večere. Na mizo so dajali kruh, koruzni hlebec -

le župnik oz. poprtnik na tri kralje je bil bel, velik in iz pšenične moke. Tega so dajali tudi živini en hlebček, in sicer goveji, ter vsak član družine je dobil en kos. Pravico, da je odrezal prvi kos, je imel ženin, če je prišel na tri kralje vprašat za nevesto. Na Veliki Slevici so vse tri večere dali na mizo poleg kruha še križ, dva krompirja ter dva štoka koruze. Na mizi je stala blagoslovljena rdeča sveča, ki so jo imeli pripravljeno za smrtno uro.

Kolikor hlebcev božičnega kruha so spekli na Malem Osolniku, toliko so jih dali na mizo.

Bili so iz pšenične, bele moke; pokrili so jih z belo rjuho ali s prtom. Na mizo so dali tudi Boga.

Pri Mačkih so na mizo dali hlebce iz črne ali mešane moke, bogca in prižgali svečo. Pod mizo so dali jarem. V hišo so obesili nove »pilde«. Na tri kralje so poleg kruhov dali na mizo tudi kruh poprtnik. Pri Neredih v Rutah so poleg poprtnika spekli še majhen hlebček - taveršek in ga dali na mizo. Tega so spravili do spomladi, ko so šli prvič orat. Takrat so ga razlomili oz. razrezali in ga dali vsakemu v družini. Dobila ga je tudi živina, s katero so orali, plug pa so pokadili. V Bavdkih so kruh pogrnili s »prtono« ali s tistim, ki je bil pripravljen, ko so prišli z Bogom. Zraven so bili postavljeni še bagec in sveča in kadilo.

Blagoslov z ognjem in vodo

V naših krajih ni enotnega pravila, kdo med blagoslovom nosi žerjavico in kdo žegnano vodo. V Gornjih Retjah je bil pri Ahčinovih to oče; mama je molila, otroci pa so odgovarjali in kropili z žegnano vodo. Ta je bila v plehnatih lončkih; kropili so s smrekovimi vejicami. Pri Korenovih je bila navada, da je šla kadit in kropit le mama z otroki, moški pa so poskrbeli za živino. Kadilo se je vedno z ostanki velikonočne butare. Pri Ahčinovih so pod pečjo hranili staro posodo s pokrovko prav za te namene. Pri Korenovih se še danes uporablja kadilo po starih šegah. Ko so pokropili, so šli v hišo in

odmolili tri rožne vence. Miza je bila že pripravljena, pogrnjena s prtom, in na njej so stali kruhi in potice, križ in sveča.

V zapiskih SEM je blagoslov z ognjem in vodo zabeležen po vseh vaseh. V Bavdkih so začeli hoditi in kropiti takrat, ko je začelo zvoniti k prazniku. Na Malem Osolniku so na božični večer kadili s žegnomo od velike noči in kropili po vseh hišnih in gospodarskih prostorih hišnih, po vseh cimprih. Kropil in kadil je gospodar ali gospodinja; zraven so molili. Tudi pri Mačkih so v mraku na sveti večer pokadili in pokropili vsa poslopja. Ta večer so odmolili tri rožne vence. Po starem verovanju je treba božično noč prebedeti. Na sveti večer mora luč goreti celo noč; nekateri jo še danes pustijo. V Bavdkih so smeli na sveti večer prižgati luč le z žegnano svečo, ki je bila pripravljena za zadnjo uro, rdečo, ki so jo prinesli z romanja. »Nočno bedenje na sveti večer in v sveti noči je utemeljevala stara vera, ki trdi, da je v sveti noči nebo odprto. Zato je bilo treba odpreti skrinje, da bi prišel vanje božji blagoslov,« zapiše Dušica Kunaver. Pri Mačkih so včasih rekli, da je kresni dan prvi božič, prvi božični dan, zato so kurili kres.

Prerokovanje, cahni, vraže

Na Veliki Slevici so na prvi sveti večer v mraku prižgali luč in če so zagledali senco na steni, naj bi tisto leto ta človek umrl. Tudi na Malem Osolniku so



šli na sveti večer s svečo v hišo pogledat, ali imajo vsi v družini glave. Če človek s svečo pri kakšnem v hiši ni videl glave, naj bi dotični tisto leto umrl. Prav tako so z lučjo na božični večer po zidu preverili sence, ali imajo vsi glave. In spet: če kateri sence ni imel, je tisto leto umrl.

V Banih v Rutah so imeli navado, da je dekle zvečer zgrabilo drva. Če je bilo število drv parno, se je tisto leto poročila. V Bavdkih so kadilo postavili pod mizo in na sveti dan zjutraj pogledali: če je bil pepel povrh ogeljčkov, je bil tisto leto boljši pridelek po hribih, če pa je bil pepel pod ogeljčki, je bil boljši pridelek po dolini. Pri Bavdkih so na sveti večer slišali cahen. Trikrat je potrkalo bum, bum, bum. »Kajti če se cahen sliši, nekdo umrje tisto leto. In res je umrla bratova hči,« so povedali etnologinji Pavli Štrukelj.

Pravijo, da opolnoči na sveti večer živina govori in v zapisih v SEM je iz naših krajev ohranjena tale zgodba: »Nek hlapec pa je bil

radoveden in se je ulegel pod jasli in poslušal. En vol je rekel: »Kaj bo s teboj to leto?« Ta drugi vol pa je rekel: »Jaz bi že povedal, če ne bi ta mrha pred menoj ležala.« Potem je bilo hlapca zelo strah.»

Opolnoči na sveti večer pravijo, da pritečejo iz studenca tri reči: voda, strup in vino, in to prav tisto minuto, ko se Jezus rodi. Takole so pri nas pripovedovali stari ljudje: »Neka dekla je imela veliko dela na sveti večer, ko je šla gospodinja k maši. Morala je nanositi tudi vode. Nosila jo je v čeber. Zadnji škaaf pa je postavila kar na tla in si rekla, da bodo pili, ko bodo prišli od polnočnice. Ko so prišli od polnočnice, so hoteli piti. Prvi, ki je pil, se je začudil, ker ni bilo vode, temveč vino. Vsi so se čudili, kajti dekle je zadnji škaaf nosila prav tisto minuto, ko se je Jezus rodil in je priteklo vino. Hlapec pa je bil radoveden in je drugo leto čakal pri studencu, kdaj bo priteklo vino. Tako je pokušal vodo. Pokusil je tudi takrat, ko je priteklo strup in je umrl. Pravijo, da človek ne sme biti radoveden. Le če nanese prilika, da še tisto minuto dela, ko se Jezus rodi, dobi vino.«

V Banah so si za k polnočnici že prej napravili bakle, da so bile posušene. Te so prižgali za k polnočni maši, da so videli po poti. Če je na poti od polnočne maše domov kateri padel, so rekli, da bo tisto leto umrl; enako je veljalo tudi na Velikem Osolniku in na Veliki Slevici. Če pa je bil v Banah na sveti večer mrlič, so rekli, da bo tisto leto umrl duhovnik. Ko so prišli od polnočnice, so dali živini takoj jesti, zgodaj zjutraj v mraku so pa napajali. Rekli so, da živina mošt spiže, da bo debela tisto leto.

Na božič je treba ostati doma

Na božič – sveti dan – pri Mačkih niso smeli hoditi po vasi in marsikje še danes to velja. »Kristus je rojen, še tički so tiho, se ne sme iti nikamor.« Rekli so, da bodo tistega, ki bo šel po vasi, sežgali v peči. Če je kdo v Bavdkih prišel na sveti dan dol v vas, so rekli, da ga bodo dali v peč za zglavnik. Na ta dan se ni smelo hoditi v drugo vas; tudi pometati se ni smelo. Za živino so že prej nanosili, da niso tisti dan nič delali. Marsikje vedo to povedati še danes.



Viri: Zapiski Orlovih ekip – Pavla Štrukelj (hrani SEM). Ustni viri: Milka Debeljak, Andreja Ahčin.

Adl o tem in onem

Pripravlja Jože Starič

O poeziji, umetnosti

Občudujem poezijo dveh zelo različnih pesnikov.

Charles Bukowski je čisti boem in pesnik, kakršnega si ljudje zlahka predstavljamo: nekoliko zavoženo življenje, pijančevanje, razuzdanost ... Bukowski s svojo poezijo »zadene žebljico na glavico« in odkrije točko, na kateri te čustveno razburka. Začutiš, kako se pod grobo, vulgarno, celo prostaško zunanjostjo skriva pronicljivo opazovanje medčloveških odnosov celotne družbe, še posebej pa tistega dela na socialnem dnu. V tem je Bukowski fantastičen.

Druga je Emily Dickinson, ki je pesnica 19. stoletja. Njena poezija je zelo intimna. Njene pesmi so sestavljene iz drobnih detajlov in včasih obrobni občutij, ki me »zadenejo« v celoti. V pesmih čutim njeno dušo in njena poezija je zame pravo razodetje. Lahko bi rekel, da je njuna poezija globalna in brezčasna.

Da razumeš poezijo, ni treba biti pesnik. A pri razumevanju pesmi je pomembno, da se te poezija dotakne. Vsakega bralca poezija nagovori malo drugače, odvisno od njegove življenjske poti, čustvovanja, izkušenj. Razum pri tem ne igra vloge, zato je vprašanje: »Kaj je hotel pesnik povedati?« zelo neumno vprašanje. Pri poeziji in tudi pri drugih umetnostih je tako, da je določeno delo nekomu všeč, drugega pa pusti brezbržnega. In če ti ni všeč, pojdi naprej in ne komentiraj, kajti isto delo lahko nekoga drugega »zadene«.

Umetnost je komunikacija, v katero sta vključena samo opazovalec in umetniško delo. Temu, da med umetniškim delom in opazovalcem pride do komunikacije, jaz pravim, da »zadene«. Včasih v galeriji Skedenj opazujem, kako postavljajo likovno razstavo. Pri tem me ne zanima vsaka slika posebej, ampak kakšen vtis name napravijo kot celota. Ko je razstava postavljena, z enega mesta pogledam vse slike in lahko me »poči« ali pa ne. Kadar me ne uspe nagovoriti, o njej ne razmišljam več. Kakšna pa me in takrat vem: to je to.

Vso to komunikacijo, občutke, je težko ubesediti. Občutja bi sicer lahko opisal v nekakšnem baročnem balastu besed. A vedno ostaja vprašanje, kaj ti bo uspelo izraziti in kako bodo to razumeli drugi. Ta reč ni racionalna in ni doumljiva, a kar se te dotakne in ti je všeč, ti dobro dene. To je konkretna moč umetnosti.

Stari Grki so postavljali gledališča, ki so imela neverjetno akustiko. Tudi v zadnji vrsti si lahko jasno slišal nastopajoče. Postavljali so jih v sklopu zdravišiš. Grška drama je napisana tako, da je na koncu

katarza, očiščenje, ki te s tem sprosti in očisti ter godi tako fizičnemu kot duševnemu zdravju. Včasih je bilo zraven še svetišče in pogosto tudi športni stadion. Grki so vedeli, da vse to sodi skupaj, ker lahko pozitivno vpliva na ljudi. Vedeli so, da je lahko vrhunsko umetniško delo (gledališče) v dobrobit človeka, njegovega počutja ter duševnega in fizičnega zdravja.

Danes je vrhunska umetnost draga, privoščijo si jo lahko samo redki izbranci. Včasih pa so v oporo redno hodili tudi študentje. Seveda ne v lože ali v parter, temveč na galerijo, kjer so bile vstopnice dostopne. Danes tega ni več. Kdor nima v žepu dovolj, si ne more privoščiti vrhunske umetnosti. Seveda so dostopni posnetki koncertov, vendar to ni to. Pri posnetku težko začutiš pretok energije, do katerega pride med izvajalcem in teboj. Nekaj tega je tudi na posnetkih, vendar to nikakor ne more odtehtati živega nastopa. Živ nastop je doživetje! Podobno je pri likovnih delih. Pred umetniškim delom se moraš uvesti, ga gledati in vzpostaviti odnos. Odnosa ne moreš vzpostaviti z reprodukcijo. Pri originalu lahko začutiš sled slikarjeve roke, avtorjevo energijo. Velik vtis name pogosto naredi tudi arhitektura. Kamorkoli sem prišel, sem šel v tamkajšnjo cerkev – ne glede na veroizpoved. Ko sem vstopil, sem začutil tisto, kar sem verbalno lahko izrazil z besedami: »Tukaj je doma bog.« Tudi v nekaterih najbolj znanih cerkvah, ki jih obiskujejo turisti z vsega sveta, sem dobil ta občutek, v drugih pa popolnoma nič. Zakaj v nekaterih svetiščih ja, v drugih pa ne, ne vem.

O pivu

Pivo je pijača bogov! Prvi so ga začeli variti Egipčani in tisti, ki so gradili piramide, so del plače dobili v pivo. Danes ugotavljajo, da piramid niso gradili sužnji, ampak so bili to plačani delavci, ki so to počeli takrat, ko niso imeli dela na poljih. V te čase sodi tudi prva dokumentirana stavka na svetu: delavci so stavkali, ker niso dobili dnevnega obroka piva.

V Evropi so s pivovarstvom začeli menihi in ti zagotovo niso varili slabega piva. Ko sem še potoval, sem še posebej na Bavarskem praviloma naročal lokalno pivo, ki ga je gostilničar varil sam. Pivo je bilo praviloma dobro in odlično se je ujemalo z lokalno hrano.

Pivo je kalorična pijača, ki osveži; lahko ti da energijo in malo zadene. Tako kot pri vsaki stvari je pomembna mera, sicer pride do zlorab. Pri močnejših pivih ne smeš spiti treh zapored. Nizko alkoholno ali brezalkoholno pivo pa ni pivo – to so napitki. Po večji količini dobrega piva tudi naslednji dan ne boli glava. Lahko si utrujen, glava pa ne sme boleti. Glava boli od metanola, ki v pivo ne sodi.

Razkritje: Adl z odprtimi očmi in ušesi spremlja svet okoli sebe, zato so pogovori z njim vedno zanimivi. Ker se mi zdi škoda, da bi vse odletelo v pozabo, pogovore snemam in nato iz njih izluščim, kar se mi zdi zanimivo. Vse, kar je napisano, je povedal Adl, možno pa je, da je zapisano v drugačnem kontekstu, zaradi česar je odvezan vsakršne odgovornosti za zapisano.

Nagradna križanka

							SESTAVIL ANDREJ PRAZNIK	VEČJI ŠOP POVEZA- NEGA ŽITA	NAPRAVA ZA PRED- VAJANJE GLASBE	ŽELJA PO JEDI, TEK	IZDELOV. LESENH DELOV VOZOV	ALUMINIJ	KRAJŠA OBLIKA IMENA LEOPOLD	POKOVKA (POGOV.)	ŠPORTNO VRHNJE OBLAČILO
							ŠPORTNI- CA, KI TEKMUJE V SKOKIH								
							FRANCO- SKI CESAR								
							JEZDNA IN TOVOR- NA ŽIVAL				ČUTILO ZA VID MISIJONAR (IGNACIJ)				
							BANKO- VEC ZA PET ENOT					IRIDIJ IVAN ČARGO			
							SVETLO OZVEZDJE	JEKLEN NOSILEC ZA TIRE DVOJICA							
TROBLA	MOČ- NEJŠA OGRAJA	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (GARY)	INUIT	ANDREJ PERKO	NAPREJ ŠTRLEČI DEL OBRAZA	TOPO- TANJE HVALNICA		STAR MOŽ POSRAV- LJAVKA SOB							
STROKOV- NJAK ZA OCEANE								SREČKO BRODAR DANI OLMO		ŽENSKO IME, SLAVKA	PREBI- VALEC KITAJSKE	IVAN JURKOVIČ			
ROMAN JOSIPA STRIT- TARJA															
ČASOVNI TERMIN				KRALJ SLOVA- NOV VEČJI PES				KEMIJSKI ELEMENT (No) ARZEN							
EGIPČAN- SKI BOG PLOD- NOSTI					POŽIVILNA PIJAČA	NAJSLAB- ŠA OCENA EDWARD JENNER		SMUČAR- SKI SKA- KALEC ZAJC	POLDRAG KAMEN ODBOJ- KAR ŠKET			REKA, KI TEČE SKOZI KRANJ			
FILMSKI IGRALEC BITENC								KRAJ PRI POSTOJNI MESTO V JEMNU							
ALOJZ REBULA			TUJA ŽENSKA SLIKAR. ORODJE					ILIRSKO PROVINCE ALJA TKAČEV							
TROBLA	MOŠKI, KI SKRBI ZA POTNIKE NA LADJI	OSTRA SKALA PREBIVAL. KOPRA				EDAMSKI SIR				PODOL- GOVAT, VOTEL PREDMET					
DREVO Z RUMENIMI PLODOVI						LETNI PRIDELEK ANTON FOERSTER				ALEK- SANDAR (KRAJŠE)					
MOČNO STRELNO OROŽJE				ABELOV BRAT GOVEJI MLADIČ											
NAGROBNJI NAPIS						LAHEK INDIJAN- SKI ČOLN	DEL TELE- SA MED GLAVO IN TRUPOM								
MAJHEN VRČ						KATJA VIŠNAR STENA IZ ZIDAKOV									
AVGUST ČERNIGOJ			VEČJI POLŽ ŠTEFAN OSUSKY												
GROBO DOMAČE SUKNO															
SPODNJI DEL POSODE				KLICANA BARVA PRI KARTAH, KI JEMLJE											



Nagrajenka iz Troble št. 6 je Karmen Sovič. Nagrado bo prejela po pošti. ČESTITAMO!

Rešitev samo nagradnega gesla z vašim polnim naslovom pošljite na naslov uredništva Troble, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, ali ga oddajte v tajništvu občine oziroma pošljite na naslov trobila@velike-lasce.si. Rešitve sprejemamo do datuma uredniškega sestanka, 25. januarja 2023. Izžrebanec bo prejel nagradni bon in bo objavljen v Trobli št. 1. Nagrado bo izžrebanec prejel po pošti.

Pozabljene gosli

Kajžica že stoji;
na koncu je vasi,
v njej več nikogar ni;
davno so že odšli.

Okenca prazna so;
rože več ne cveto;
le drobna ptičica
vedno se vrača tja.

Streho prekriva mah,
na podstrešju je prah,
pod njim pa tiho spe
gosli pozabljene.

Med strune list ujet
se tiho zgane spet,
ko zvezde se prižgo
in zažari nebo.

Napev se oglasi;
med strunami drsi;
vsak dobro ga pozna;
prišel je iz srca.

Ves gozd se umiri;
v srce se spremeni
in vse se veseli;
pravljica se prebudi.

Bodimo tudi mi
otroci srčnosti;
naj čudež se zgodi
in svet se spremeni.

Nataša Vybiralik Klinc

Vsem občankam in
občanom želim veliko
svetlobe, upanja,
srčnosti in ljubezni.

Srečno 2023

Vsem ljudem dobre volje

Božična milina nad nami bedi,
naj se nikomur slabo ne godi.
Novo leto radodarno ponuja roko,
spoštuj človeka, nam dobro bo šlo.

Na jelki svečke prižgimo,
zdravja, zadovoljstva zaželimo.
Luč upanje za lepši jutri da,
vsak dan vedrega nasmeha,
šopek sreče, veselja in uspeha.

Ana Pia Debeljak



Kosem snežink

Sneg, snežinka, kepa belinka
tiho, vztrajno se spušča z neba,
droben kosmič belega dežja.
V hladni zimi okna se rose;
kristalne cvetlice jih krase.

Na ponjavi vodne gladine
ledena ploskev drsalce privabi.
V krošnjah dreves se veje znojijo;
beli kristali se v soncu bleščijo.

JNovak

**»Kadar si v težkih
časih poln negativnih
misli, jih pozitivnost
lahko prežene.
Ostani pozitiven
in dosegeš boš več,
kot si si mislil.«**

Anurag Prakash Ray

Izteka se še eno leto, ki je poleg različnih
volitev in referendumov prineslo tudi
preizkušnje. Ko se te zgodijo, nas vržejo
iz ustaljenih tirnic in so ravno zato
dragocene. Da se vprašamo, kaj je v
življenju pomembno, in ali živimo v
skladu z vrednotami, ki jih zagovarjamo.
December je običajno napolnjen z
dogodki in tudi sami hitimo dokončati
vse, kar je še potrebno.

Hvala vam za vso podporo v iztekajočem
se letu. Zaradi sodelovanja smo lahko
naredili več, kot bi lahko naredil
posameznik.

Želim vam miren advent, blagoslovljen
Božič ter ponosno praznovanje dneva
samostojnosti in enotnosti, v novem letu
pa zdravja, veselja in pravih priložnosti!

Srečno!

Alenka Jeraj

»Zahvaljujemo se vsem volivkam in volivcem, ki ste podprli kandidatke in kandidate SDS
na letošnjih lokalnih volitvah. Obljubimo, da bomo s svojim delom upravičili vsak vaš glas.«

**Drage občanke, spoštovani občani ter bralci Troble!
Vam in Vašim dragim želimo blagoslovljene, mirne in
vesele božične praznike ter ponosno praznovanje
Dneva samostojnosti in enotnosti.**

Ljubezen, potrpežljivost in zdravje pa naj Vas spremljajo tudi v novem letu
in Vam dajejo voljo in pogum za medsebojno razumevanje in dobra dela.

SDS

Srečno 2023!

Občinski odbor SDS Velike Lašče



www.kzlasce.si



*V Novem letu naj bo Vaše življenje
usmerjeno k najvišjim ciljem, ki delu
in sprostitvi daje pravo vrednost, zavest,
da življenje ni naključno in zaman.*

*Naj Vas tudi v letu 2023 povezujejo
lepe misli in iskrene želje,
da skupaj obogatimo
življenjski vsakdan.*



lokalno. domače. naše.

Obiščite nas
v naših poslovalnicah



**V zimski mesecih
je čas za koline.**

Pri nas dobite vse in še več.



www.kzlasce.si

lokalno. domače. naše.



odkup



odkup



trgovski



mesnica



kmetijska



potujoča



bar



odkup



OBRTNA CONA ŠKOFLJICA

E-pošta: info@ac-zgajnar.si

TEL.: 01 360 11 15, 01 360 11 10

TEHNIČNI PREGLEDI - REGISTRACIJE - ZAVAROVANJA
TAHOGRAFI - SERVIS VOZIL - KLEPARSTVO
LIČARSTVO - AVTOPRALNICA



Naj vam leto 2023,
tudi z našo pomočjo, prinese mnogo
varno prevoženih kilometrov.



Dentalni center
KG-DENT vam želi
praznike polne veselja,
radosti in topline ter
osebnih in poslovnih
uspehov polno Novo
leto, ki prihaja.

KG-DENT d.o.o.
Laporje 30, 1311 Turjak
Tel.št.: 01/320-47-41
Email: info@kg-dent.si

Izberi najboljše!

IONIQ 5 svetovni avto leta
i20 zmagovalec velikega primerjalnega testa
SUV modeli najvišje ravni kakovosti po mnenju Slovencev



WINNER
2022 WORLD CAR AWARDS
WORLD CAR OF THE YEAR



4 zimske gume *

1€



5 Garancije
na energijsko učinkovitost
8 Garancije
na baterijo

Povprečna poraba goriva: 0,0 – 7,816 l/100 km, emisije CO₂: 0,0 – 177,68 g/km.
Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povzanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Silke so simbolične. Akcija velja do razprodaje zaloga. Več informacij vezanih na akcijo ponudbo je na voljo pri pooblaščenih prodajalcih vozil Hyundai. Pogoji garancije in podrobnosti o specifični porabi goriva in emisijah CO₂ so na voljo na www.hyundai.si. Kupci ste v raziskavi QUDAL (QUALITY MEDAL) terenskimi vožnjami Hyundai podali priporanje Najvišja raven kakovosti na slovenskem trgu. Vir: <https://www.quadal.com/SLOVENIA-6531P18>. Najboljši mali avto v veliki primerjalni testu Prima. Rezultati Prima testa: https://www.hyundai.si/novice/255/najboljsi_mali_avto_po_izboru_slovenskih_novinarjev/. IONIQ 5 je osvojil nagrado svetovni avto leta, nagrado za najboljšo obliko leta in nagrado svetovni električni avto leta. Vir: https://www.avto-fokus.si/novice/Svetovni_avto_leta_2022_Najboljsi_na_svetu_je_/IONIQ_5_je_na_izboru_Poslovni_avto_leta_prejel_naziv_električni_avto_leta_2022_Vir:https://www.hyundai.si/novice/263/ioniq_5_električni_avto_leta_2022/. *ob nakupu avtomobila dobite 4 zimske gume za samo 1 evro, gum ni mogoče zamenjati za denar oz. za dodaten popust.

HYUNDAI

Avtohiša Zalar d.o.o.

Male Lašče 105, 1315 Velike Lašče, 031 331 920, 01 7881 999, prodaja@avtohisazalar.si, www.avtohisazalar.si, FB, Instagram, Twitter

PRIBA

OKNA

KVALITETA
VARNOST
VARČNOST
disajn

VRHUNSKA KVALITETA IN BREZČASEN DIZAJN

051 402 780 / info@priba-okna.si / www.pribaokna.si
Obrtna cona Ločica pri Turjaku

Za lep nasmeh skrbimo že 25 let



bredent
medical

- Preventivni pregledi in posveti
- Konzervativa
- Protetika
- BREDDENT SKY implantati
- Nevidni ortodontski aparat INVISALIGN
- Ortopansko slikanje zob



Goran Petrovič dr. dent. med.
zasebna zobozdravstvena ordinacija | 25 let

Adamičeva 30 | 1290 Grosuplje | T +386 1 787 34 13 | M +386 41 723 731

microera

Microera Jože Šilc s.p.
Hrovača 14A - 1310 Ribnica - trgovski center SPAR

☎ 01 837 31 16
☎ 051 358 762
✉ info@microera.si
www.microera.si

- ugodni mobilni paketi NAJ
- akcijski mobiteli na obroke
- ugodni fiksni paketi NEO

DELOVNI ČAS
PON - PET 8.30 - 11.30 in 14.00 - 17.00
SOBOTA 8.30 - 11.30



Telekom Slovenije

Rigler
AVTOKLEPARSTVO
VULKANIZERSTVO

POPRAVILO IN CENITEV VOZIL ZA VSE ZAVAROVALNICE

BREZPLAČNO NADOMESTNO VOZILO

AVTOMOBILSKA ASISTENCA IN POMOČ NA CESTI

SERVIS IN POLNENJE AVTOKLIME

SERVIS VSEH VRST TER ZNAMK VOZIL

VULKANIZERSTVO IN PRODAJA PNEVMATIK

KLEPARSKA TER LIČARSKA POPRAVILA

PRANJE IN KEMIČNO ČIŠČENJE

MENJAVA AVTOSTEKEL

POGODBENI SERVIS TER CENITEV VOZIL ZAVAROVALNIC:

GENERALI POGODBENI SERVIS

triglav POGODBENI SERVIS

KOMPOLJE 77
1312 VIDEM-DOBREPOLJE
041-580-295, 041-990-868
WWW.RIGLER.SI INFO@RIGLER.SI

Mnogo si ustvaril; zdaj vsak korak
spomin je nate; ljubil si zemljo,
bil njej predan, a prišel je dan,
ko v njej boš počival.



Zahvala

V 89. letu nas je za vedno
zapustil mož, oče, tast, dedi in pradedi

ALOJZIJ CIMPERMAN

iz Sela pri Robu.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom,
znancem in sosedom za izrečeno sožalje.
Hvala za cvetje, sveče in svete maše. Zahvala
Konjerejskemu društvu za udeležbo, župniku
Dobrovoljcu za mašni obred ter pogrebni
službi Zakrajšek. Še posebej se zahvaljujemo
patronažnima sestrama Petri in Martini.

Žalujoči vsi njegovi

Bil si skromen in vztrajen v življenju,
junaški v zadnjem trpljenju.
Težko je slovo,
a v večnosti se zopet snidemo.



Zahvala

Od nas se je poslovil

FRANCE RIGLER

iz Velikih Lašč (14. 9. 1950 – 24. 10. 2022)

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in
sosedom za pomoč in oporo v času bolezni in za
tolažilne besede v najtežjih trenutkih. Hvala
dr. Roku Devjaku za strokovno in nesebično
zdravniško oskrbo in patronažni sestri Petri Godec za
obiske na domu. Zahvaljujemo se gospodu župniku
Andreju Ojstrežu za lepo opravljen obred zadnjega
slovesa, pevcem cerkvenega mešanega pevskega zbora
za ganljivo petje ter Marku Zakrajšku za profesionalno
opravljene pogrebne storitve. Hvala vsem, ki ste ga
pospremili na zadnji poti; hvala za izrečena sožalja,
darovane svete maše, cvetje in sveče.

*Žena Anica ter sinova Simon in
Matjaž z družinama*



Zahvala

V 69. letu starosti nas je zapustil

RAFAEL MACUKA

Vrh 6

8. 4. 1953 – 21. 10. 2022

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom,
prijateljem, znancem in sosedom za izrečena
sožalja, za podarjeno cvetje in sveče. Posebna
zahvala g. župniku Antonu Dobrovoljcu za lep
poslovilni obred. Zahvala tudi pogrebni službi
Zakrajšek za vso organizacijo in pevcem
Krt iz Domžal. Zahvala vsem, ki ste ga
pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči vsi njegovi

Ljubezen me gleda, preden zaspi.
Ljubezen se v jutro ob meni zbudi.
Ljubezen me rada uči nove stvari.
Ljubezen je mehka, po cvetju diši.
Ljubezen pomaga, ob meni stoji.
Ljubezen je tukaj, dneve, noči.
Ljubezen je ena, sem jaz in si ti.
Ljubezen je še vedno ljubezen ...
Tudi takrat, ko je več ni.
(Nina Cigale)



Zahvala

FRANC ZAKRAJŠEK

Podžaga (1941 – 2022)

Ob bolečem slovesu našega dragega moža in ata se
zahvaljujemo vsem, ki ste mu polepšali življenje in
olajšali dneve bolezni. Zahvaljujemo se dobrim in srčnim
ljudem v Zdravstveni postaji Velike Lašče in lekarni ter
na Onkološkem inštitutu. Hvala za vsa izrečena sožalja,
vse lepe misli in vse druge darove. Najlepša hvala LD
Velike Lašče in lovcem iz drugih družin, gasilcem PGD
Karlovice, pogrebniemu zavodu Zakrajšek, gospodu
župniku Andreju Ojstrežu ter rogistom in vsem pevcem,
ki ste ga z nami pospremili z zadnjega lova v večni
počitek. Hvala prijateljem, sorodnikom, sosedom, vsem,
ki ga imate v mislih, in se ga boste spominjali.

Vsi njegovi

KOLEDAR PRIREDITEV

december/januar



Festival BOŽIČNEGA KRUHA

od 1. 12. do 8. 1.
Velike Lašče
več na 16. str.

ponedeljek, 9. januar, ob 18. uri
Knjižnica Frana Levstika, Velike Lašče
PRAVLJIČNA URA
(MKL, Knjižnica Frana Levstika)

sobota, 14. januar 2023, ob 10. uri
Levstikov dom, Velike Lašče
MAČEK MAČKURSSON
gledališka predstava za otroke
v izvedbi Dramšpil Ribnica
(Javni zavod Trubarjevi kraji)



VELIKOLAŠKA TRŽNICA

na trgu pred Levstikovim domom
med 9. in 12. uro
ob sobotah
7. januar, 21. januar,
4. februar in 18. februar

Če bi še kdo želel prodajati na
velikolaški tržnici, kar pogumno
stopite v stik z nami.
Vabljeni!

petek, 20. januar, ob 19.30 uri
Levstikov dom, Velike Lašče
**4. ABONMAJSKA
PREDSTAVA:**
**STRASTI, LAŽI IN
MAČEK V ŽAKLJU**
v izvedbi KD LOŠKI ODER
(Javni zavod Trubarjevi kraji)

torek, 10. januar, ob 15.30 uri
Levstikov dom, Velike Lašče
**KAKO ČUSTVA
VPLIVAJO NA TELO,
BOLEZNI IN ZDRAVJE**
(UTŽO Velike Lašče)

sobota, 17. december 2022, ob 19. uri
Dom krajanov, Turjak
**JAKA ŠRAUFCIGER
PRIDE NA TURJAK**
(TD Turjak)